

Կրթություն

Շաբաթաթերթ «Krtutian» (education) weekly «Кртытион» (образование) еженедельник 31.08.2022թ. Հորեքշաբթի թիվ 33-34 (1058-1059)

Ամառն անցավ

Մայիսը հաղթանակների ամիս է, սեպտեմբերը՝ աշխատանքի: Ամառն անցավ:

Վաղը **սեպտեմբերի 1-ն** է:

Քրիստոսի ծննդից առաջ՝ **2492** թվականին, բուն հայոց տոմարով՝ **1 թվականի Նավասարդի 1-ին**, հուլյան տոմարով՝ **օգոստոսի 11-ին**, մենք զատվեցինք համաշխարհային խառնամբոխից: Պատճառը **Բաբելոնի** աշտարակաշինությունն էր, առիթը՝ **Բելի** գոռոզությունը: Աշխարհն ապստամբեց **Աստծո** դեմ, մենք հեռացանք աշխարհից՝ **ընդմիջտ մնալով Աստծո հետ**: Մեր անվանադիր նախնին՝ **Աղեղնավոր Հայկը**, չհանդուրժեց արթնացող այլասեր ոգին, մերժեց ձեւավորվող կռապաշտ **Մյուսասիրությունը**, որ դարձավ բիրտ ուժի տիրապետության հաստատման շաղախը եւ մնաց դրա սնամեջ գաղափարաբանության միակ էությունը: Ազատասեր Հայկը **ճետահարեց** Բելին եւ առհավետ պատգամեց իր հետնորդներին՝ կյանքից առավել սիրել **ազատությունը**, երկրի փոշին ստորադասել **երկնքի վեհությանը**, պաշտել **լույսը, միտքը, գաղափարը**, ունենալ **Հայրենիք**...

Ու սկսվեց **հայոց ազգային-ազատագրական պայքարը**, որ թվում է՝ վերջ չունի ժամանակների մեջ, քանի դեռ չի հաղթանակել **բարին** ու չի հաստատվել **Աստծո արքայությունը** նաեւ երկրի վրա:

32 տարի առաջ՝ 1990 թվականի **օգոստոսի 23-ին**, հուլյան հին տոմարով՝ **օգոստոսի 11-ին**, բուն հայոց տոմարով՝ 4482 թ. **Նավասարդի 1-ին**, ինչպես հազարամյակներ առաջ մեր քաջ նախնին՝ Հայկը, մենք էլ գերադասեցինք ազատությունը եւ շարունակված ազգային-ազատագրական պայքարի հաղթական նոր շրջադարձը հրապարակեցինք **Անկախության հռչակագրով**: Կրկին շրջանառության մեջ մտավ **Հայաստանի Հանրապետությունը**՝ յուրաքանչյուր հայի համար ամենաթանկ բառերը՝ իբրեւ **անկախ** եւ **ինքնիշխան** երկրի իրողություն, որ վավերացվեց **1991թ. սեպտեմբերի 21-ի՝ Անկախության հանրաքվեի** փայլուն արդյունքով:

Կա քարերը հավաքելու ժամանակը, կա քարերը նետելու ժամանակը: Երբ գալիս է **քարերը նետելու ժամանակը**, եւ մենք հավաքած քարեր չենք ունենում, ոչ միայն կորցնում ենք ճակատագրի ընձեռած պատեհ առիթը, այլեւ մնում ոսոխի նետած քարերին դեմ-հանդիման՝ ստիպված ապավինելով օտարի վահանին: Ու երբ անցնում է **քարերը նետելու ժամանակը**, ու գալիս է **քարերը հավաքելու ժամանակը**, քարերը հավաքելու փոխարեն մեր կեսը մտածում է քարերը նետելու եղանակների մասին ու մտովի նետում այն քարերը, որ դեռ չենք հավաքել... Ու այսպես անցնում է ժամանակը, ու մեր շերտերը մնում է թղթե, որովհետեւ քարերը հավաքելու փոխարեն մեր մյուս կեսը մտածում է օտար վահանների ու դրանց ամրության մասին...

Ամառն անցավ:

Մայիսը հաղթանակների ամիս է, սեպտեմբերը՝ աշխատանքի: Բարով է գալիս սեպտեմբերը՝ աշնան, բերք ու բարիքի, առատության, նոր գործի, նոր մեկնարկի խորհրդանիշ ամիսը:

Եկել է **աշխատելու** ժամանակը:

Աշխատենք:

Հավաքենք ամեն մեկս **մեր բաժին քարը**, որ երբ շուտով մոտենա **քարերը նետելու ժամանակը**, այլեւս չապավինենք օտարի վահանին, մեր շերտերը արդեն լինի պողպատյա, ու ճակատագրի ընձեռած պատեհ առիթը դարձնենք **հաղթական: Ամբողջական: Վերջնական**: Չէ՞ որ **Մենք** արդեն շրջել ենք պատմության անիվը եւ աննահանջ վերադառնալու ենք դեպի **Մեզ**:

Ավարտական

Ապագայի երաշխավորը

«Գառնի» պատմամշակութային արգելոց-թանգարանի տարածքում տեղի է ունեցել ճարտարապետության եւ շինարարության Հայաստանի ազգային համալսարանի 2021-2022 ուսումնական տարվա շուրջ 500 շրջանավարտների ավարտական հանդիսավոր արարողությունը:

Հանդիսավոր արարողությանը մասնակցել եւ շրջանավարտներին ողջունել են ՀՀ փոխվարչապետ **Համբարձում Մաթեոսյանը**, ԿԳՄՍ նախարար **Վահրամ Դումանյանը**, ՏԿԵ նախարար **Գնել Սանոսյանը**, Քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահ **Արմեն Դուլարյանը**, ով նաեւ համալսարանի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահն է, ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ **Կարեն Թռչունյանը**, ՃՀՀՄԳ ռեկտոր **Եղիազար Վարդանյանը**, պետական այրեր, պրոֆեսորադասախոսական կազմի ներկայացուցիչներ եւ այլք:

Հարունակությունը՝ էջ 3

Օգոստոսյան

Հասանելի կրթական ծառայություններ

Օգոստոսյան խորհրդակցությունների շրջանակում հերթական քննարկումը տեղի է ունեցել Սյունիքի մարզում, որը վարել է ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ **Ժաննա Անդրեասյանը**:

Խորհրդակցությանը մասնակցել են Սյունիքի մարզպետի տեղակալ **Հայկ Հարությունյանը**, ԿԳՄՍՍ հանրակրթության վարչության պետ **Արսեն Բաղդասարյանը**, ԿՋՆԱԿ տնօրենի պաշտոնակատար **Արտաշես Թորոսյանը**, ԿՏԱԿ տնօրեն **Արտակ Պողոսյանը**, մարզպետարանի Կրթության, մշակույթի եւ սպորտի վարչության պետ **Մերի Գանդալյանը**, Սյունիքի մարզի հանրակրթական եւ նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների տնօրեններ, մարզպետարանի, նախարարության, համայնքապետարանների պատասխանատուներ:

Հարունակությունը՝ էջ 2

Մարզական

Կառավարությունը պատրաստ է նպաստել

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարար **Վահրամ Դումանյանը** ընդունել է Հայաստանի սպորտային մարմնամարզության հավաքականի անդամներին, շնորհավորել նրանց Սյունիքում անցկացված Եվրոպայի առաջնությունում գրանցած բարձր արդյունքների համար եւ խրախուսել շնորհակալագրերով ու հուշանվերներով:

Հանդիպմանը, բացի մեդալակիր մարզիկներից, ներկա են եղել նաեւ ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ **Կարեն Գիլոյանը**, Հայաստանի մարմնամարզության ֆեդերացիայի նախագահ **Գագիկ Վանոյանը**, հավաքականի գլխավոր մարզիչ **Հակոբ Սերոբյանը**, մարզիչներ **Հայկ Նազարյանը** ու **Սամվել Գալստյանը**:

Հարունակությունը՝ էջ 3

Սերունդ

Հաստատվել են ուսումնական պլանները

ԿԳՄՍ նախարարի հրամանով հաստատվել են երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի և պարարվեստի դպրոցների 2022-2023 ուսումնական տարվա օրինակելի ուսումնական պլանները:

Սահմանվել է, որ վերոնշյալ դպրոցներում ուսումնական տարին մեկնարկում է պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների համար նախատեսված ժամկետներին համապատասխան: Նույնը վերաբերում է նաև աշնանային, ձմեռային և գարնանային արձակուրդներին:

Համաձայն օրինակելի պլանների՝ ուսումնական տարվա տեւողությունը 34-40 շաբաթ է: Մասնագիտական առանձնահատկություններով և շենքային պայմաններով պայմանավորված՝ կարող է սահմանվել վեցօրյա ուսումնական շաբաթ: Առարկաների և դասաժամերի քանակն ուսումնական պլանում կարող է ընդլայնվել՝ կախված դպրոցի ֆինանսական հնարավորություններից:

Ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպման հիմնական ձևերն են անհատական և խմբային պարապմունքները: Անհատական դասի տեւողությունը՝ 45, խմբայինը՝ 40 րոպե է:

Դպրոցի սովորողների գիտելիքների գնահատումը կատարվում է ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաների մասով կազմակերպվող ստուգաթղթերով և քննություններով: Քննությունը գնահատվում է գնահատման 10 միավորային համակարգով: Դպրոցի և սովորողի ծնողի փոխադարձ համաձայնությամբ սովորողի անհատական պարապմունքների անընդմեջ մինչև 16 դասաժամ հարգելի բացակայության դասաժամերը կարող են համալրվել՝ դպրոցի առաջարկած ժամանակացույցի համաձայն:

Դրսեկության ձևով (էքստեն) դասարանից հաջորդ դասարան վաղաժամկետ փոխադրումը կազմակերպվում է ուսումնական պլանով նախատեսված ստուգաթղթերի և քննությունների հանձնման, սովորողի գերազանց առաջադիմության, դպրոցի մանկավարժական խորհրդի հավանության և լիազոր մարմնի թույլտվության դեպքում: Ուսումնառության ամբողջ ժամանակահատվածում սովորողը դասարանից հաջորդ դասարան վաղաժամկետ կարող է փոխադրվել միայն մեկ անգամ:

Դպրոցի ավարտական վկայականը տրվում է ավարտական ստուգաթղթերում ու քննությունները հանձնած և ուսումնական պլանով նախատեսված բոլոր դասաժամերի առնվազն 70% հաճախում ունեցած սովորողներին: Դպրոցում վճարովի հիմունքներով կարող է կազմակերպվել նախադպրոցական, հետդպրոցական, ինչպես նաև ընդհանուր գեղագիտական զարգացման գծով ուսումնառություն:

Տեսական առարկաների (սուֆեջո, երաժշտական գրականություն, արվեստի պատմություն, երաժշտական գրագիտություն և ունկնդրում) խմբային պարապմունքների մեկ խմբում ընդգրկված սովորողների թվաքանակը սահմանվում է 6-12: Առանձին դեպքերում փոքր համակազմ ունեցող դպրոցում այն կարող է սկսել 3 սովորողից: Լիազոր մարմնի որոշմամբ՝ դպրոցում ուսուցումը կարող է կազմակերպվել հեռավար եղանակով:

Հեղինակ՝ ՅՈՒՆԻՍԵՖ

Հասանելի կրթական ծառայություններ

սկիզբը՝ էջ 1

ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ ժաննա Անդրեասյանը նախարարության անունից շնորհավորել է խորհրդակցության մասնակիցներին՝ նոր ուսումնական տարվա մեկնարկի կապակցությամբ՝ նաև շնորհակալություն հայտնելով կատարած աշխատանքի համար: «Անելիքները շատ են. երկրի առջև բազմապիսի մարտահրավերներ կան, ու այս առումով կրթության համակարգի յուրաքանչյուր ներկայացուցիչ դերն ու նրա աշխատանքի որակն էլ ավելի մեծ կարեւորություն է ստանում»:

Ժաննա Անդրեասյանը անդրադարձել է կրթական համակարգի մի շարք նորությունների՝ պարզաբանումներ ներկայացնելով կատարված օրենսդրական, վարչարարական փոփոխությունների, փորձարկվող կրթական նոր չափորոշիչների, առաջին անգամ անցկացվող ՆՈՒԳ-երի տնօրենների հավաստագրման գործընթացի, դպրոցների ֆինանսավորման կարգի փոփոխությունների և այլնի վերաբերյալ:

«Սյունիքի մարզում մեր շեշտադրումն ու կարեւոր խնդիրներից մեկը կրթական որակյալ ծառայությունների հասանելիության ապահովումն է», - նշել է ժաննա Անդրեասյանը:

Փոխնախարարը տեղեկացրել է նաև, որ այս տարի ուսուցիչների կամավոր ատեստավորման գործընթացը կկազմակերպվի մարզերում՝ այդ նպատակով ԳԹԿ-ի կողմից ձեւավորված քննական կենտրոններում:

Ներկաներին ողջունել է նաև փոխմարզպետ Հայկ Հարությունյանը՝ շնորհակալություն հայտնելով անցած ուսումնական տարին հաջող ավարտելու համար, քանի որ այն առաջին ուսումնական տարին էր, որը համավարակից ու պատերազմից հետո ունեցավ բնականոն ընթացք:

«Անկախ ստեղծված իրավիճակից՝ կարողացել ենք ճիշտ հունով տանել կրթական գործընթացները, որի ապացույցն ամփոփվող տարվա արդյունքներն են», - ասել է Հայկ Հարությունյանը կրթական բարեփոխումների համար շնորհակալություն հայտնելով նախարարի տեղակալին:

Մարզպետարանի կրթության, մշակույթի և սպորտի վարչության պետ Մերի Գանդալյանը ներկայացրել է Սյունիքի անցած ուստարվա կրթական, մշակութային և սպորտային հաջողությունները, համակարգի ձեռքբերումներն ու զրանցած արդյունքները:

Մարզը 2020-2021 ուստարում ունեցել է 15 մեդալակիր, բուհ է ընդունվել 463 շրջանավարտ, նրանցից 105-ը՝ ամվճար: Նախնական տվյալներով այս տարի Սյունիքում առա-

ջին դասարան է հաճախելու 1550 աշակերտ: Կարչության պետը շնորհակալություն է հայտնել այն դպրոցների տնօրեններին, ուսուցիչներին և աշակերտներին, որոնք 2021-2022 ուստարում բարձր արդյունքներ են ցուցաբերել առարկայական օլիմպիադաներում, գիտական ու մարզական մրցումներում:

Խորհրդակցության ընթացքում կրթական ու կազմակերպական առանձին թեմաների մասին խոսել են նախարարության տարբեր ստորաբաժանումների և կրթական ոլորտի պետական կազմակերպությունների ղեկավարները:

Հանդիպման ավարտին ժաննա Անդրեասյանն ու ԿԳՄՍ նախարարության ներկայացուցիչները պատասխանել են ներկաների հարցերին:

Ուսուցչի ծանրաբեռնվածության կրթաբեռնա

Նոր ուսումնական տարվան ընդառաջ՝ շարունակվում են օգոստոսյան խորհրդակցությունները՝ հանրակրթական դպրոցների, նախադպրոցական հաստատությունների տնօրենների և փոխտնօրենների մասնակցությամբ:

Հերթական քննարկումը տեղի է ունեցել Վայոց ձորի մարզպետարանում, որին մասնակցել են ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի տեղակալ ժաննա Անդրեասյանը, Վայոց ձորի մարզպետ Արարատ Գրիգորյանը, նախարարության և մարզպետարանի ոլորտային պատասխանատուներն ու մարզային ենթակայության հանրակրթական հաստատությունների ղեկավարները:

Խորհրդակցության ընթացքում ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ ժաննա Անդրեասյանը ներկայացրել է կրթական համակարգի բարեփոխումները՝ մասնավորապես կարեւորելով հանրակրթության նոր չափորոշիչ փորձարկումը: Նա տեղեկացրել է, որ նոր չափորոշիչով ուսուցչի աշխատանքի արդյունավետության բարձրացման նպատակով նախատեսվում է շաբաթական ծանրաբեռնվածության թեթեւացում:

Չափորոշիչն անցյալ տարվանից փորձարկվում է Տավուշում, իսկ 2023 թվականի սեպտեմբերից փուլային կարգով կներդրվի ողջ հանրապետությունում:

Անդրադառնալով մարզում ուսուցիչների կամավոր ատեստավորման գործընթացին՝ ժաննա Անդրեասյանը նշել է, որ նախորդ ուսումնական տարում Վայոց ձորի մարզից ատեստավորվել է 4 մանկավարժ, իսկ այս տարի կամավոր ատեստավորման հայտ է ներկայացրել 97-ը: Նախարարի տեղակալը տնօրեններին հորդորել է խրախուսել ուսուցիչներին, որպեսզի նրանք առավել ակտիվ մասնակցեն կամավոր ատեստավորմանը,

որը մասնագիտական կատարելագործման և աշխատավարձի բարձրացման իրական հնարավորություն է:

Նախարարի տեղակալի խոսքով՝ զուգահեռաբար մշակվում է նաև կրթական հաստատությունների ղեկավարների աշխատավարձի բարձրացման նախագիծ:

Վայոց ձորի մարզի դպրոցների տնօրենների հետ քննարկման ընթացքում Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության ներկայացուցիչները պարզաբանումներ են ներկայացրել հանրակրթության նոր չափորոշիչ ներդրման, «Հանրակրթության մասին» օրենքի փոփոխության, դպրոցներում համընդհանուր ներառական կրթության ապահովման, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման, ներդպրոցական խնդիրների լուծման նպատակով դրամաշնորհային ծրագրերին դիմելու հարցերի շուրջ:

Ամփոփելով խորհրդակցությունը՝ Վայոց ձորի մարզպետ Արարատ Գրիգորյանը շնորհակալություն է հայտնել նախարարի տեղակալին և բոլոր բանախոսներին կրթական բարեփոխումների վերաբերյալ հանգամանակից տեղեկատվության հաղորդման, իսկ մասնակիցներին՝ ակտիվ երկխոսության համար: Արարատ Գրիգորյանը նաև շնորհավորել է կրթական համակարգի աշխատակիցներին գալիք ուսումնական տարվա կապակցությամբ՝ մաղթելով արդյունավետ տարի:

Հիշեցնենք՝ հանրակրթական դպրոցների, նախադպրոցական հաստատությունների տնօրենների և փոխտնօրենների մասնակցությամբ օգոստոսյան խորհրդակցությունները մեկնարկել են Տավուշի մարզից: Քննարկումներ են տեղի ունեցել նաև Արագածոտնի, Արմավիրի և Արարատի մարզերում:

Ապագայի երաշխավորը

ՄԿՈՒ

սկիզբը՝ էջ 1

Փոխվարչապետ Համբարձում Մաթևոսյանը շնորհավորական խոսքում ընդգծել է՝ 73 կառավարության համար գերակա խնդիր է կրթության եւ գիտության զարգացումը, որի շնորհիվ է միայն հնարավոր հասնել երկրի կայուն զարգացման եւ համընդհանուր բարեկեցության:

Ողջունելով եւ շնորհավորելով շրջանավարտներին ու պրոֆեսորադասախոսական կազմին՝ ԿԳՄՍ նախարար Վահրամ Դումանյանը շեշտել է՝ ՃՇՀԱ համալսարանն աչքի է ընկնում կրթական ծրագրերով, առողջ մրցակցությամբ, լավ արդյունքներով, պահանջարկ ունեցող բանիմաց մասնագետներով:

«Շնորհավորում եմ, սիրելի՛ ուսանողներ ու գործընկերներ,

շնորհավորում եմ բոլորիս, որովհետեւ բոլորս էլ, ի վերջո, քաջ գիտակցում ենք՝ կրթությունն է այն բանալին, որով պետք է բացենք

դեռ փակ դռները եւ հարթենք դեպի բարգավաճում տանող ուղիները: Բարձրագույն կրթության ոլորտում հստակ նախանշել ենք մեր անելիքները, որոնք դյուրին չեն, բայց միասին պետք է հաղթահարենք եւ կերտենք մեր ապագան»,- ասել է ԿԳՄՍ նախարարը:

Առանձնակի կարելուով էլ են համալսարանում վերջին տարիներին իրականացված կրթական ծրագրերի բարեփոխումները եւ նյութատեխնիկական բազայի թարմացումը:

Միջոցառումն ուղեկցվել է մշակութային կատարումներով. հյուրընկալվել էին «Բերդ» անսամբլը, «Մարդարապատ» պարային համույթը, Մնջախաղի պետական թատրոնը եւ մշակութային այլ խմբեր:

Սահմանվել են փաստաթղթերի ընդունման ժամկետները

73 կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար Վահրամ Դումանյանը հրաման է ստորագրել՝ նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) եւ միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքի հավաստագրման քննությունների կազմակերպման եւ անցկացման վերաբերյալ:

Համաձայն հրամանի՝ նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) եւ միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքի (հավաստագրի) համար հավակնորդների փաստաթղթերը կընդունվեն առցանց՝ <https://exams.emis.am> հղմամբ՝ 2022 թ. օգոստոսի 29-ից սեպտեմբերի 16-ը ներառյալ՝ քսանչորսամյա ռեժիմով:

Հավաստագրման քննությանը մասնակցելու համար առցանց դիմումին կից ներկայացվում են անհրաժեշտ փաստաթղթերի լուսապատճեններն ու լուսանկարները: Դիմումները ներկայացնելու ուղեցույցը ներկայացված է հետևյալ հղմամբ՝ <https://support.emis.am/article/871>:

- Դիմում (առցանց),
 - անձնագիր եւ/կամ նույնականացման քարտի լուսապատճենը (եթե անձը նույնականացման կամ սոցիալական քարտ չի կցում, ապա անհրաժեշտ է կցել անձին հանրային ծառայության համարանիշ տրամադրելու մասին տեղեկանքի կամ հանրային ծառայության համարանիշի տրամադրումից հրաժարվելու մասին տեղեկանքի լուսապատճենը),
 - բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթղթի(երի) լուսանկար,
 - աշխատանքային գործունեությունը հավաստող փաստաթղթերի լուսանկար,
 - արական սեռի անձինք՝ նաեւ զինվորական գրքույկ կամ դրան փոխարինող ժամանակավոր զորակոչային տեղամասին կցագրման վկայականի լուսանկար:
- Հավաստագրման քննությունների ժամանակացույցը կհաստատվի եւ սահմանված կարգով կիրառարկվի ԿԳՄՍ նախարարության պաշտոնական կայքում:
- Փաստաթղթերը պետք է ուղարկել PDF տարբերակով, ծավալը՝ 5 MB:

Կառավարությունը պատրաստ է նպաստել

սկիզբը՝ էջ 1

73 կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար Վահրամ Դումանյանը ընդգծել է՝ մարմնամարզիկների վերջին հաջողությունները շատ ոգեւորիչ են. «Շնորհավորում եմ ձեզ: Շատ ուրախ եւ հպարտ եմ՝ ձեր նվաճումների առթիվ: Դրանք շատ ոգեւորիչ են հատկապես հիմա, երբ մենք որդեգրել ենք այսուհետ հաղթանակների ուղիով շարժվելու ծրագիր: Սպորտն այն ասպարեզն է, որտեղ այդ հաղթանակներն առավել հանրային են, ոգեւորիչ եւ տպավորիչ: Փառք ու պատիվ ձեզ: Շնորհակալ եմ: Գիտեմ, թե որքան ջանք ու եռանդ եք գործադրել այս հաղթանակների համար՝ ձեր կյանքի մեծ մասը նվիրելով սպորտին: Վստահ եղեք՝ Կառավարությունն իր հնարավորությունների

սահմաններում եւ ավելին պատրաստ է ծառայել այն գործին, որը կնպաստի ձեր հետագա հաղթանակների արձանագրմանը»:

Նախարարի տեղակալ Կարեն Գիլոյանի խոսքով՝ Հայաստանի մարմնամարզության հավաքականն արդեն իր ուրույն տեղն է գրավել համաշխարհային սպորտում, եւ ուրախալի է այն հանգամանքը, որ նմանօրինակ խոշոր մրցաշարերին արդեն կարողանում ենք թիմային մասնակցություն ապահովել. «Վերջապես ձեւավորվել է հավաքական, որը մեր շատ ավանդույթներ ունեցող մարզաձեւում իր ուրույն տեղն է գրավել համաշխարհային սպորտում, եւ արդեն թիմով ենք մասնակցում այն մրցումներին, որոնց ժամանակին երազում էինք զոհե մեկ մասնակից ունենալ»:

Շնորհակալ եմ ամբողջ թիմին՝ ի դեմս գլխավոր մարզիչ Հակոբ Սերոբյանի, որ

կարողացել է այսպիսի ուժեղ թիմ պատրաստել: Անչափ ուրախացել եմ Հարություն Մերդինյանի համար: 1998 թվականին՝ 24 տարի առաջ, Հարությունը Մոսկվայում առաջին անգամ մասնակցեց համաշխարհային պատանեկան խաղերին: Բնավորություն ու կամք է պետք այսքան երկար այս բարդ մարզաձեւում մնալու համար: Մյուս մարզիկներին եւս շնորհավորում եմ ու հպարտ եմ նմանօրինակ արդյունքների համար: Խնդրանքս է՝ նույն հետեւողականությամբ պատրաստվենք արդեն հաջորդ տարվա մրցումներին, քանի որ դրանք վարկանիշային են Փարիզի օլիմպիական խաղերի համար»:

Ֆեդերացիայի նախագահ Գագիկ Վանոյանն էլ ընդգծել է՝ քրտնաջան մարզումներն իրականացվում են ամենօրյա ռեժիմով. «Շատ ուրախալի է՝ այդ ողջ ընթացքում մենք լիարժեք զգում ենք 73 կառավարության եւ ԿԳՄՍ նախարարության աջակցությունը: Այդ ամենը խթանում է, որ մենք մեծ հաջողություններ ունենանք»:

Նախարարի հետ հանդիպման ընթացքում Հայաստանի հավաքականի անդամները պատմել են իրենց տպավորությունների մասին, բարձր գնահատել մասնակցությունը Եվրոպայի առաջնությանն ու խոսել նաեւ առաջիկա ծրագրերի մասին:

Հիշեցնենք՝ Հայաստանի մեծահասակների հավաքականը 1 ոսկե եւ 1 արծաթե մեդալ է նվաճել Եվրոպայի առաջնությունում: Կարիերայում երկրորդ անգամ Եվրոպայի չեմպիոնի տիտղոսը նվաճել է 38-ամյա Հարություն Մերդինյանը՝ հավասարը չունենալով մտույզ թափեր վարժությունում: Եւ-ի փոխչեմպիոնի տիտղոսն էլ նվաճել է Տոկիոյի օլիմպիական խաղերի բրոնզե մեդալակիր Արթուր Դավթյանը՝ հենացատկից:

Երիտասարդ մարմնամարզիկներն էլ, Արտակ Այդինյանի գլխավորությամբ 1 ոսկե եւ 2 արծաթե մեդալ են նվաճել: Եվրոպայի չեմպիոն է դարձել երիկ Բաղդասարյանը՝ ոսկե մեդալ նվաճելով զուգափայտից, իսկ Համլետ Մանուկյանը՝ հոշակվել է Եվրոպայի կրկնակի փոխչեմպիոն: Մանուկյանը երկու արծաթե մեդալ է նվաճել մտույզ թափեր եւ օղակներ վարժություններից:

Նախակրթարան

Օգոստոսյան

Նոր միկրոծրագրեր համայնքներում

«Կրթության բարելավում ծրագրի լրացուցիչ ֆինանսավորում» վարկային ծրագրի շրջանակում մեկնարկել է «Դպրոցին երեխաների պատրաստվածության մակարդակի բարձրացում եւ կրթության հավասար մեկնարկային հնարավորությունների ապահովում» ենթածրագիրը, որի համատեքստում 33 մարզերի համայնքներում այս տարի կիրականացվեն նախակրթարանների նոր միկրոծրագրեր:

Բոլոր մարզերում նախատեսվելիք ուսումնասիրությունները կվերհասնեն սոցիալապես անապահով այն համայնքներն ու հաստատությունները, որոնք կարող են իրականացնել նախադպրոցական կրթական ծառայություններ: Լրացուցիչ ֆինանսավորմամբ նախատեսվում է մատչելի եւ կայուն նախադպրոցական կրթական ծառայությունների ստեղծում ընդգրկած համայնքներում:

33 ԿԳՄՍՆ «Կրթական ծրագրերի կենտրոն» ԾԻԳ-ի ներկայացուցիչներն այս գործընթացի կարիքների գնահատման, տարածքի ուսումնասիրման եւ իրազեկման գործողությունների կազմակերպման նպատակով շրջայցեր են իրականացրել 33 Արմավիրի եւ Արագածոտնի մարզի կրթական հաստատություններում: Վերոնշյալ մարզային տարածքների համապատասխան վարչությունները ԾԻԳ են ներկայացրել այն համայնքների ցանկը, որոնցում առկա է նախակրթարան հիմնելու անհրաժեշտությունը:

ԾԻԳ-ի ներկայացուցիչները, մասնավորապես, եղել են 33 Արմավիրի մարզի Տարոնիկի, Լուկաշի-նի, Մյասնիկյանի, Բերքաշատի, Արագափի, Զարթոնքի, Անկաշենի, Այգեշատի, Դալարիկի, Երվանդաշատի միջնակարգ եւ Արագածոտնի մարզի Աշտարակի թիվ 3 հիմնական դպրոցում, ինչպես նաեւ Մուղնու, Բյուրականի, Լեռնապարի, Ագարակավանի, Թալինի, Աշնակի ուսումնական հաստատություններում:

Այցերի շրջանակում տեղի են ունեցել աշխատանքային հանդիպումներ վերոնշյալ հաստատությունների տնօրենների հետ, որոնց ընթացքում ԾԻԳ-ի աշխատակիցները պարզաբանել են նախադպրոցական կրթության միկրոծրագրերի բնույթը, անդրադարձել միկրոծրագրերի կազմակերպման գործընթացին եւ դիտարկել տարածքի նպատակահարմարությունը:

Նշենք, որ ուսումնասիրությանը հաջորդելու են գնահատման եւ խթանման աշխատանքները:

Դպրոցներում ներդրվելու են մասնագիտական կողմնորոշման ակումբներ

Արարատի մարզպետարանում օգոստոսի 25-ին տեղի է ունեցել հանրակրթական դպրոցների 2022-2023 ուսումնական տարվա օգոստոսյան խորհրդակցությունը, որը վարել է Կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարի տեղակալ Ժաննա Անդրեասյանը:

Քննարկմանը մասնակցել են ԿԳՄՍՆ հանրակրթության վարչության պետ Արսեն Բաղդասարյանը, ԿԶՆԱԿ-ի տնօրենի պաշտոնակատար Արտաշես Թորոսյանը, ԿՏԱԿ-ի տնօրեն Արտակ Թողոսյանը, Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոնի տնօրեն Արաքսիա Սվաջյանը, նախարարության, մարզպետարանի ոլորտային պատասխանատուներն ու դպրոցների տնօրենները:

Հանդիպմանը քննարկվել են նոր ուսումնական տարվա նախապատրաստական աշխատանքներին առնչվող հարցեր: Նախարարի տեղակալը ներկայացրել է կրթական համակարգի բարեփոխումները՝ նշելով, որ հանրակրթության նոր պետական չափորոշիչները մանրամասն ընդառաջ՝ հանրապետության բոլոր դպրոցների տնօրենները, փոխտնօրեններն ու մանկավարժները պետք է անցնեն վերապատրաստումներ:

Չափորոշիչն անցյալ ուսումնական տարվանից փորձարկվում է 33 Տավուշի մարզի հանրակրթական դպրոցներում: Անցյալ տարի չափորոշիչները փորձարկվել են 2-րդ, 5-րդ, եւ-րդ եւ 10-րդ դասարաններում: Այս տարի փորձարկումն իրականացվելու է 3-րդ, 6-րդ, 8-րդ, 11-րդ դասարաններում: 2023 թվականի սեպտեմբերից հանրակրթության նոր չափորոշիչը փուլային կարգով ներդրվելու է հանրապետության բոլոր դպրոցներում:

Ժաննա Անդրեասյանի տեղեկացմամբ՝ հանրակրթության նոր չափորոշիչով նախատեսված է բոլոր դպրոցներում բնագիտական նոր լաբորատորիաներ հիմնել: Դպրոցների ֆինանսավորման նոր բանաձևում առանձին ֆինանսավորում է նախատեսված լաբորատորիաների պահպանման եւ գործարկման համար:

Դպրոցներում մասնագիտական կողմնորոշման կարեւորությունն ընդգծելով՝ փոխնախարարը նշել է, որ ըստ նոր չափորոշիչի՝ բոլոր դպրոցներում ներդրվելու են մասնագիտական կողմնորոշման ակումբներ:

Նշվել է, որ Արարատի մարզից կամավոր ատեստավորմանը մասնակցելու հայտ է ներկայացրել 311 մանկավարժ: Անցյալ տարվա փորձարկման ծրագրով՝ մարզից 22 մանկավարժ

ատեստավորվել է եւ արդեն ստանում է կարգով նախատեսված հավելավճարները եւ սահմանված բարձր դրույթաչափը:

Փոխնախարարը ներկայացրել է նաեւ բուհական ընդունելությունների մարզային արդյունքները. այս տարի մարզի 961 դիմորդներից եւ 33-ն ընդունվել են տարբեր բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ:

Խորհրդակցության ընթացքում նախարարի տեղակալն ու մյուս պատասխանատուները պատասխանել են տնօրենների հարցերին, որոնք վերաբերել են դպրոցների շենքային պայմանների բարելավմանը, աշխատավարձերի բարձրացմանը, վարչական աշխատողների դասավանդմանն առնչվող նոր օրենսդրական կարգավորմանը եւ այլ խնդիրների:

Հատուկ ուշադրություն՝ բնագիտական լաբորատորիաներին

Արմավիրի մարզպետարանում կայացել է 2022-2023 ուսումնական տարվա օգոստոսյան խորհրդակցությունը, որին մասնակցել են Կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարի տեղակալ Ժաննա Անդրեասյանը, ԿԶՆԱԿ-ի տնօրենի պաշտոնակատար Արտաշես Թորոսյանը, մարզպետի տեղակալ Առնակ Ավետիսյանը, ԿԳՄՍՆ հանրակրթության վարչության պետ Արսեն Բաղդասարյանը, նախարարության եւ մարզպետարանի ոլորտային պատասխանատուները:

ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Ժաննա Անդրեասյանը ողջունել է Արմավիրի մարզի դպրոցների տնօրեններին եւ որպես առաջնահերթություն կարեւորել է հանրակրթության նոր պետական չափորոշիչի ներդրմանն ուղղված նախապատրաստական աշխատանքների ապահովումը: Նա տեղեկացրել է, որ 2023 թվականի սեպտեմբերից փուլային կարգով այն կենտրոններում, որոնք պետության բոլոր դպրոցներում: Որպես նախապատրաստական քայլ՝ նախատեսվում են ուսուցիչների վերապատրաստումներ: Նախարարի տեղակալը տեղեկացրել է, որ հանրակրթության նոր չափորոշիչում ԲՏՅՄ ուղղության վրա շեշտադրում է արված, եւ այս համատեքստում հատուկ ուշադրություն է դարձվելու բնագիտական լաբորատորիաների արդյունավետ կիրառմանն ուսուցման գործընթացում: Ժաննա Անդրեասյանի հավաստմամբ՝ այս բոլոր խնդիրները հաշվի են առնված դպրոցների

ֆինանսավորման նոր բանաձևում:

Անդրադառնալով մարզի ուսուցիչների կամավոր ատեստավորման գործընթացին Ժաննա Անդրեասյանը նշել է, որ արդեն 28 մանկավարժ ատեստավորվել է, եւս 300-ն էլ մասնակցելու հայտ է ներկայացրել: Նրա խոսքով 2022 թվականի ուսուցիչների կամավոր ատեստավորումը տեղի է ունենալու սեպտեմբերին: Ըստ առարկաների՝ ուղեցույցներն արդեն հրապարակվել են, իսկ ժամանակացույցը կհաստատվի առաջիկայում:

«Մենք հույս ունենք, որ հաշվի առնելով նաեւ այս տարվա արդյունքները՝ հետագա տարիներին կամավոր ատեստավորմանը մասնակցելու դիմումներն ավելի շատ կլինեն», - նշել է Ժաննա Անդրեասյանը:

Նա նաեւ հիշեցրել է, որ կամավոր ատեստավորման արդյունքում ուսուցչի դրույթաչափը սահմանվել է 200 հազար դրամ, որի նկատմամբ կիրառվում է 30-50% հավելավճար՝ ըստ ուսուցչի ատեստավորման ընթացքում ստացած միավորների: Ժաննա Անդրեասյանի խոսքով՝ կամավոր ատեստավորման եւ որակավորման տարակարգի համադրմամբ՝ մանկավարժը կարող է ստանալ ավելի քան 400 հազար դրամ աշխատավարձ: Նա հավելել է, որ, զուգահեռաբար, մշակվում են նոր մեխանիզմներ, որոնց ներդրմամբ կբարելավվի մանկավարժների վարձատրությունը: Գյուղական փոքր դպրոցներում բնագիտական եւ ՏՏ ուղղությունների առարկաներ դասավանդող բոլոր ուսուցիչների համար նա-

խատեսվում է ներդնել հավելավճարի համակարգ՝ անկախ ատեստավորումից:

Փոխնախարարը տեղեկացրել է, որ Արմավիրի մարզից այս տարի բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ է ընդունվել շուրջ 714 դիմորդ՝ մարզի ընդհանուր դիմորդների 71.9%-ը:

Կարեւորելով կրթական գերատեսչության նախաձեռնությամբ օգոստոսյան խորհրդակցության կազմակերպումը՝ փոխմարզպետ Առնակ Ավետիսյանը նշել է, որ այն միտված է ոլորտի առջեւ ծառայած խնդիրների, նոր ուսումնական տարվա հիմնական անելիքների քննարկմանն ու պարզաբանմանը:

Պատասխանելով խորհրդակցության

մասնակիցների հարցերին՝ ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալն անդրադարձել է նաեւ տնօրենների աշխատավարձերի նախատեսվող բարձրացմանը՝ նշելով, որ այժմ մշակվում է նոր կարգ, որը ենթադրաբար ուժի մեջ է մտնելու 2023 թվականի սեպտեմբերից եւ հնարավորություն է տալու բարձրացնելու տնօրենների, փոխտնօրենների եւ վարչական մյուս աշխատողների աշխատավարձերը:

ԿԶՆԱԿ-ի տնօրեն Արտաշես Թորոսյանն էլ ներկայացրել է հանրակրթության նոր չափորոշիչի ներդրմանն առնչվող մի շարք պարզաբանումներ:

Խորհրդակցությունն ամփոփվել է հարց ու պատասխանով:

Աշխարհի հետ

Համայնքային

Դերենիկ Դումանյանն ընդունել է Օմսկի Նահանգապետի գլխավորած պատվիրակությանը

Լաբորատորիաները՝ արդիական ուսումնական միջավայր

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար Վահրամ Դումանյանն ընդունել է Ռուսաստանի Դաշնության Օմսկի նահանգապետ Ալեքսանդր Բուրկովի գլխավորած պատվիրակությանը:

Հանդիպմանը մասնակցել են նաեւ ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալներ Արթուր Մարտիրոսյանը եւ Կարեն Գիլոյանը:

ՌԴ պատվիրակության կազմում էին նահանգի երիտասարդության հարցերի, ֆիզիկական կուլտուրայի եւ սպորտի նախարար Դմիտրի Գրիգորյանցը, կրթության նախարարի տեղակալ Ելենա Կորչագինան, Օմսկի պետական մանկավարժական համալսարանի ռեկտոր Իվան Կրոտոնը եւ այլք:

Ողջունելով պատվիրակության անդամներին՝ նախարար Վահրամ Դումանյանը նշել է, որ Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջպետական հարաբերություններում առանձնահատուկ տեղ է զբաղում կրթության, գիտության, մշակույթի, սպորտի եւ երիտասարդության ոլորտներում համագործակցությունը: Նախարարը փաստել է՝ համատեղ նախագծերի իրականացումը եւ փորձի փոխանակման հնարավորությունն ուղղակիորեն կնպաստեն երկու երկրների միջեւ երկկողմ հարաբերությունների ամրապնդմանը:

«Մենք շատ ընդհանրություններ ունենք, եւ վստահ եմ, որ համագործակցության համատեղ հարթակների ստեղծումը լավ հնարավորություն կլինի նաեւ երիտասարդների միջեւ շփման տեսանկյունից»,- նշել է Վահրամ Դումանյանը՝ համատեղ ծրագրերի իրականացման շուրջ կառուցողական երկխոսություն սկսելու պատրաստակամություն հայտնելով: Նախարարը կարեւորել է նաեւ Օմսկի մեր հայրենակիցների՝ մայրենի լեզվով ուսուցման, ինչպես նաեւ համապատասխան դասագրքերով ապահովման հնարավորությունը:

Օմսկի նահանգապետ Ալեքսանդր Բուր-

կովը, շնորհակալություն հայտնելով ընդունելության համար, ներկայացրել է Օմսկի նահանգում կրթության, մշակույթի եւ սպորտի ոլորտներում իրականացվող գործընթացները՝ առաջարկելով համագործակցության տարբեր ձևաչափեր: Նրա խոսքով՝ Օմսկի բուհերում սովորող շուրջ 80 հազար ուսանողներից 11 հազարն օտարերկրացի է, այդ թվում՝ ՀՀ-ից: Ալեքսանդր Բուրկովը շեշտել է Հայ-ռուսական համալսարանի եւ ՀՀ այլ բուհերի հետ համագործակցության կարեւորությունը: Նա նաեւ անդրադարձել է նահանգի բուհերում հայագիտական կենտրոնի ստեղծման հնարավորությանը, ներկայացրել Օմսկի հայկական դպրոցի գործունեությունը: Նահանգապետը կարեւորել է հայկական սփյուռքի ներուժը եւ ակտիվ ներգրավվածությունը Հայաստանի եւ Օմս-

կի միջեւ իրականացվող համագործակցության ծրագրերում:

Հանդիպմանը կողմերն անդրադարձել են նաեւ մասնագիտական կրթության եւ ուսուցման, սպորտի եւ մշակույթի ոլորտներում համագործակցությանը, մասնավորապես՝ համատեղ մարզական միջոցառումների անցկացման եւ երկու երկրներում թեմատիկ ցուցահանդեսների կազմակերպման հնարավորությանը:

Նշենք, որ ՀՀ կատարած այցի ընթացքում պատվիրակության անդամներն այցելել են Վ. Բոլոտովի անվան պետական եւ Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարաններ, «Օլիմպական» մարզաառողջարարական կենտրոն եւ Վ. Սարգսյանի անվան «Հանրապետական» մարզադաշտ:

Հեռակա ուսուցում

Ընդունելության քննությունները կանցկացնի ԳԹԿ-ն

Սեկնարկում է բուհերի հեռակա ուսուցման ընդունելության քննությունների հայտագրման գործընթացը:

ՀՀ պետական եւ հավատարմագրված ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում բակալավրի կրթական ծրագրով հեռակա ուսուցման ընդունելության կանոնների համաձայն՝ դիմորդը հայտագրումն իրականացնում է Գնահատման եւ թեստավորման կենտրոնի «dimord.am» կայքում՝ սեպտեմբերի 5-ից մինչեւ սեպտեմբերի 25-ը՝ ժամը 18:00-ն:

Հեռակա ուսուցման ընդունելության քննությունները կազմակերպվում են անցկացնում է Գնահատման եւ թեստավորման կենտրոնը: Քննություններն անցկացվում են գրավոր թեստերի միջոցով: ՀՀ ամբողջ տարածքում դիմորդները յուրաքանչյուր առարկայի քննությունը հանձնում են միեւնույն օրը: Քննությունների օրերը, ըստ առարկաների, հաստատում է ԳԹԿ-ի տնօրենը:

Դիմորդն ընդունելության դիմում-հայտում իր ընտրությամբ եւ ցանկացած հաջորդականությամբ հայտագրում է մասնագիտությունները (կրթական ծրագրերը) եւ տվյալ մասնագիտության (կրթական ծրագրի) համար սահմանված առավելագույնը երկու ընդունելության քննությունները: Համաձայն ընդունելության դիմում-հայտի՝ դիմորդը կարող է մասնակցել մեկ բուհի մինչեւ երեք մասնագիտությունների (կրթական ծրագրերի) վճարովի մրցույթին, որոնց հա-

մար սահմանված են ընդունելության միեւնույն քննությունները:

Միասնական քննություններն անցկացվում են հոկտեմբերի 20-27-ը: Ներբուհական քննությունների անցկացման համար բուհերի կողմից կարող են սահմանվել այլ ժամկետներ: Քննություններն անցկացվում են քննական կենտրոններում, որոնց ցանկը մինչեւ տվյալ տարվա հոկտեմբերի 5-ը հաստատում է ԳԹԿ-ը տնօրենը:

Ներբուհական քննությունների անցկացման համար ԳԹԿ-ի տնօրենի հրամանով մինչեւ տվյալ տարվա սեպտեմբերի 27-ը ստեղծվում են առարկայական քննական հանձնաժողովներ:

Բուհերի ընդունելության մրցույթը, բացառությամբ ներբուհական քննություններ հանձնած դիմորդների մրցույթի, անցկացնում է ԳԹԿ-ն՝ ըստ մասնագիտությունների (կրթական ծրագրերի), հատկացված տեղերի եւ միավորների: Մասնագիտությունների (կրթական ծրագրերի) մրցույթն անցկացվում է ընդունելության դիմում-հայտի առաջին տողով ընտրված մասնագիտության (կրթական ծրագրի) գերակայությամբ:

Դիմորդները կարող են պահպանել տվյալ տարվա միասնական եւ տվյալ բուհի համապատասխան մասնագիտության (կրթական ծրագրի) համար հանձնած ներբուհական քննությունների դրական գնահատականները՝ իրենց ցանկությամբ: Դիմոր-

դին իրավունք է վերապահվում, պահպանելով նաեւ միասնական եւ ներբուհական կարգով հանձնած քննական առարկայի գնահատականը, տվյալ առարկայից հանձնել քննություն: Այն դեպքում, երբ դիմորդը ստանում է ավելի բարձր գնահատական, հաշվի է առնվում հանձնած քննության արդյունքը:

Առաջին հայտագրված մասնագիտության (կրթական ծրագրի) մրցույթով չամրացած դիմորդների համար մրցույթն անցկացվում է ընդունելության դիմում-հայտում հայտագրված մասնագիտությունների հերթականությամբ համապատասխան, դիմորդի միավորներով, եթե նշված մասնագիտություններում առկա են թափուր տեղեր:

Նշենք, որ ԿԳՄՍ նախարարի հրամանով հաստատվել են ՀՀ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների 2022/2023 ուսումնական տարվա բակալավրի կրթական ծրագրով հեռակա ուսուցման ընդունելության տեղերը՝ ըստ բուհերի եւ մասնագիտությունների:

Ըստ այդմ՝ ՀՀ պետական բուհերին հատկացվել է 7726 հեռակա ուսուցման ընդունելության տեղ: Համաձայն հրամանի՝ ՀՀ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ռեկտորներն ուսման վարձի չափը պետք է սահմանեն ոչ ավելի, քան առկա ուսուցման համապատասխան մասնագիտության համար հաստատված ուսման վարձի չափը:

«Կրթության բարելավում ծրագրի լրացուցիչ ֆինանսավորում» դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակում «Հանրակրթական դպրոցների վերազինում» ենթաբաղադրիչի կարիքների գնահատման նպատակով ՀՀ ԿԳՄՍ «Կրթական ծրագրերի կենտրոն» ԾԻԳ-ի ներկայացուցիչները շրջայցեր են կատարել Արմավիրի մարզի մի շարք համայնքներում: Մասնավորապես՝ նրանք ուսումնասիրություններ են իրականացրել մի շարք համայնքների կրթական հաստատություններում, ինչպես նաեւ Արմավիրի թիվ 2, թիվ 3, թիվ 5, թիվ 6, թիվ 8, թիվ 9, թիվ 10 դպրոցներում: Յուրաքանչյուր դպրոցում կատարվել է կարիքների գնահատում՝ հիմնական ենթակառուցվածքների առկայությունն ապահովելու եւ լաբորատոր սարքավորումների օգտագործման մոնիտորինգի համակարգ ներդրելու նպատակով:

ԿԾԿ ԾԻԳ-ի ներկայացուցիչները դպրոցների տնօրենների հետ քննարկել են նախատեսվող աշխատանքներն ու ծրագրի իրականացման ընթացքը: Նրանք փաստել են՝ ստեղծվող լաբորատորիաները համայնքների դպրոցներում կդառնան արդիական ուսումնական միջավայրեր, որտեղ աշակերտը կարող է տեսական գիտելիքներն ամրապնդել գործնական հմտություններով, գիտափորձեր կատարել համապատասխան նյութերով եւ սարքավորումներով: Շեշտվել է, որ նորարարական լաբորատորիաները շատ կարեւոր են բնագիտական ոլորտի զարգացման, ինչպես նաեւ աշակերտների մասնագիտական կողմնորոշման տեսանկյունից:

Նշենք, որ «Հանրակրթական դպրոցների վերազինում» ենթաբաղադրիչը նպատակաուղղված է բարելավելու հանրակրթական դպրոցների դասավանդման եւ ուսուցման պայմանները՝ մոտ 200 հանրակրթական դպրոցների տրամադրելով բնագիտական եւ ինժեներական լաբորատոր սարքավորումներ, կահույք եւ նյութեր:

Դպրոցները կընտրվեն հանրապետության ողջ տարածքից՝ բացառությամբ ՀՀ Տավուշի մարզի դպրոցների, քանի որ վերջիններիս սարքավորումներ, կահույք, նյութեր եւ վերապատրաստումներ կտրամադրվեն «ԵՄ-Ն համուն Նորարարության» ծրագրի շրջանակներում:

Հավելենք, որ նախատեսվում է նաեւ ուսուցիչների եւ տնօրենների վերապատրաստման նյութերի մշակում եւ տրամադրում ձեռնարկի եւ ցուցադրական տեսանյութերի հետ մեկտեղ, որոնք կվերաբերեն լաբորատոր սարքավորումների շահագործմանը եւ ընթացիկ սպասարկմանը, ինչպես նաեւ դասապրոցեսում այս սարքավորումների օգտագործմանը՝ դասավանդման ժամանակակից մեթոդաբանությունների եւ քվալիտետ ուսումնասիրական նյութերի կիրառմամբ: Ժամանակակից կախվորմանը զուգահեռ քիմիայի եւ կենսաբանության լաբորատորիաներում նախատեսվում է իրականացնել նաեւ ջրամատակարարման եւ ջրահեռացման մոնիտորինգի աշխատանքներ:

Օգոստոսյան

Համատեղ եւ շարունակական աշխատանքով

2022-2023 ուսումնական տարվա օգոստոսյան խորհրդակցությունները շարունակվում են...

Քննարկմանը ներկա են եղել ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Ժաննա Անդրեասյանը, ԿԳՄՍՆ հանրակրթության վարչության պետ Արսեն Բաղդասարյանը...

րը, որոնց ցուցանիշները խնդրահարույց են եւ արձանագրել լուծումները պետք է գտնել համատեղ ու շարունակական աշխատանքով...

«2023 թ. սեպտեմբերից սկսած՝ բոլոր դպրոցներում մեկնարկելու է նոր չափորոշիչների ներդրման գործընթացը, որը ենթադրում է նախապատրաստական ծավալուն աշխատանք՝ բոլոր մարզերի հանրակրթության ոլորտի մասնագետների ներգրավմամբ»,- ասել է նա:

վոր քարտուղարը ներկայացրել է մարզի կրթական հաստատություններում իրականացված մոդուլային դպրոցների կառուցման, մարզպետարանի բյուջեից տնտեսական կողմնորոշման կարեւորությունը...

Նշվել է, որ նաեւ մարզի շրջանավարտների բուհերը ընդունվելու ցուցանիշը գոհացուցիչ է, դրական արդյունք է արձանագրվել նաեւ միջազգային օլիմպիադաներում մասնակիցների ակտիվության առումով:

Խորհրդակցությանը քննարկված հաջորդ հարցերն էին ուսուցիչների վարձատրության համակարգի փոփոխությունները, կամավոր ատեստավորման գործընթացը...

Փոխնախարարը իրազեկել է, որ փոքր թվաքանակ ունեցող դպրոցներում բազմա-համակարգ դասարանների ձեւավորման կարգը վերանայվել է...

Հանդիպման երկրորդ հատվածում ԿԶՆԱԿ-ի տնօրեն Արտաշես Թորոսյանը, ներկայացրել է նոր չափորոշիչների ներդրմանը, ուսուցիչների մասնագիտական զարգացման ծրագրերին վերաբերող առաջիկա անելիքները...

Քննարկումը եզրափակվել է հարցուպատասխանով. ԿԳՄՍ նախարարության ներկայացուցիչները պատասխանել են տնօրենների հարցերին:

Ավագ դասարաններում անհատական դասացուցակ կլինի

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարության ներկայացուցիչները նախարարի տեղակալ Ժաննա Անդրեասյանի գլխավորությամբ ուսումնական տարվան նախորդող հերթական օգոստոսյան խորհրդակցությունն անցկացրել են...

Խորհրդակցությանը մասնակցել են Գեղարքունիքի մարզպետի տեղակալ Ռուբիկ Նավոյանը, Կրթության, մշակույթի եւ սպորտի վարչության պետ Կարեն Ջալալյանը, ԿԶՆԱԿ տնօրենի պաշտոնակատար Արտաշես Թորոսյանը...

վարձատրվելու են նաեւ խմբակների եւ ուսումնական նախագծերի համար, որոնք առանձին տարիֆիկացվելու, հաշվարկվելու են ուսուցչի ծանրաբեռնվածության մեջ:

Ներկայացվել են ուսուցչի վարձատրության բարձրագույն միտված պետական նոր ծրագրերը, այդ թվում՝ կամավոր ատեստավորմանը, ինչի համար Կառավարությունը նոր կարգ է հաստատել...

Կամավոր ատեստավորման նոր փուլն արդեն մեկնարկել է. Գեղարքունիքից դիմել է շուրջ 200 ուսուցիչ: Ըստ Ժ. Անդրեասյանի հաջող արդյունք ցուցաբերած ուսուցիչները հովտեմբերից սկսած կստանան նախատեսված բարձր աշխատավարձը: Այս տարի ուսուցիչների կամավոր ատեստավորման գործընթացը կկազմակերպվի մարզերում ԳԹԿ-ի կողմից...

նպատակով մշակվում են նոր ծրագրեր, որոնցով նախատեսվում է գյուղական փոքր դպրոցների ուսուցիչներին հատկացնել հավելավճար՝ անկախ ատեստավորումից: Հավելավճարներ են նախատեսվում նաեւ բնագիտական եւ ՏՀՏ առարկաներ դասավանդող ուսուցիչների համար:

ԿԳՄՍ փոխնախարարի տեղակալը նշեց, որ ուղղվել է հրաժարվել բազմա-համակարգ դասարանների ուսուցումից, ինչը նպատակային չէ եւ խոչընդոտում է ուսումնական գործընթացի պատշաճ կազմակերպմանը: Բազմա-համակարգ կարող է լինել միայն «Արհեստ, արվեստ» եւ «Ֆիզիկական կենսագործունեություն եւ անվտանգություն» բնագավառների առարկաների ուսուցումը:

Ֆինանսավորման նոր կարգ է մշակվում նաեւ վարչական աշխատողների համար սահմանվող նվազագույն աշխատավարձի գործակիցներ: Տնօրենների, տեղակալների եւ մյուս վարչաշխատողների վարձատրությունը համադրելիության մեջ կմտնի քաղ-ծառայողների վարձատրության հետ:

Քննարկվել են տնօրենների եւ վարչատնտեսական համակարգողների գործառույթներին առնչվող հարցեր: Նշվել է, որ այս թեմայով առաջիկայում քննարկումներ կլինեն մարզպետարանների հետ՝ դպրոցների առանձնահատկությունները հաշվի առնելու համար:

Ըստ նախարարի տեղակալ Ժաննա Անդրեասյանի՝ նախատեսվում է օրենքով սահմանել հնարավորություն, որով տնօրենների համար հավաստագրվելու փոխարեն գործելու է ատեստավորման համակարգ, ինչը ենթադրելու է զարգացման ծրագրի կատարողական:

«Ձեր աշխատանքի որակից ուղղակիորեն կախված կլինեն դրա շարունակությունը եւ վարձատրության բարձրացումը: Դրական գնահատված տնօրենի պայմանագիրը ավտոմատ կերպարացվի եւս 5 տարի»,- ասել է Ժ. Անդրեասյանը:

Փոխնախարարն անդրադարձել է նաեւ «Հանրակրթության մասին» օրենքում վարչական աշխատողների դասավանդման վերաբերյալ փոփոխությանը: Ըստ նրա՝ չի արգելվում դասավանդելը, այլ հստակեցվում են պայմանները. առաջին հերթին տվյալ առարկան դասավանդող ուսուցիչը պետք է ապահովվի ամբողջ դրույքով:

ԿԳՄՍ նախարարության ներկայացուցիչները պարզաբանում են ներկայացրել հանրակրթության նոր չափորոշիչները, «Հանրակրթության մասին» օրենքի փոփոխության, դպրոցներում համընդհանուր ներառական կրթության ապահովման, ներդրողական խնդիրների լուծման վերաբերյալ եւ կոչ են արել ակտիվորեն դիմել ոլորտում ներկայացված դրամաշնորհային ծրագրերին:

Հանդիպման ավարտվել է հարցուպատասխանով: Ներկայացրած մասնավորապես հետաքրքրել են խմբակների ձեւավորման ու վարձատրության, միջին մասնագիտական կրթությամբ ուսուցիչների հետագա գործունեության, դրույքաչափերի ապահովման վերաբերյալ եւ այլ հարցեր:

Տեսակետ

Սովորեցնել՝ նշանակում է սրել միտքը

«Կյանքի ամբողջ իմաստը ոչ հայտնին անընդհատ նվաճելու մեջ է, ավելի շատ իմանալու հավերժական ջանքերի մեջ»:

Է. Զուլա

Գիտելիքը մարդու ճանաչողական գործունեության արդյունքն է: Իսկ վերջինիս ձևերն են՝ գիտականը, ոչ գիտականը: Երկրորդի մեջ մտնում են առողջ բանականությունը, անձնական փորձը, ավանդույթները, գեղարվեստական ճանաչողությունը, առասպելականի ու կրոնականի իմացությունը: Գիտական ճանաչողությունը իրական օրինաչափությունների արտացոլումն է՝ դիտարկումների, վերլուծությունների, եզրակացությունների արդյունք, որ կապված է նկարագրման, բացատրության, կանխատեսման հետ: Գեղարվեստական ճանաչողությունը գոյություն ունեցող իրականության արտացոլումն է նշանների, խորհրդանշանների, կերպարների միջոցով: Առասպելական ճանաչողությունը բնորոշ է մախնադարյան մշակույթին: Դա իրականության բացատրությունն է զգայական-տեսանելի կերպարներով, գերբնական էակներով, որ հանդես են գալիս իբրև առօրյա կյանքի իրական մասնակիցներ: Կրոնական ճանաչողության կամ հավատի ակտը ունի անհատական-երկխոսական բնույթ: Դրա նպատակը ոչ թե Աստուծո մասին պատկերացումների համակարգի ստեղծումն է, այլ մարդու փրկությունը, ում համար Արարչի մասին պատկերացումները նաեւ ինքնաճանաչման միջոց է, որ նրա գիտակցության մեջ ձևավորում է բարոյական նորացման պահանջումները: Փիլիսոփայական ճանաչողության մեջ մարդը ոչ միայն ձգտում է հասկանալ աշխարհն ու նրա օրինաչափությունները, այլև պարզել իր դերը Տիեզերքում, փորձում է ստեղծել կատարելատիպ, որի բովանդակությունը պայմանավորված է ընտրված աշխարհայացքով: Գիտական գիտելիքին հատուկ են տրամաբանական հիմնավորվածությունը, ապացուցելիությունը, արդյունքների վերարտադրելիությունը, հակասությունների հաղթահարումը: Մինչդեռ հակագիտական են երազական պատկերացումները կամ իրականության գիտակցված խեղաթյուրումները: Հատուկ հետաքրքրություն ու ձգտում դեպի հակագիտականը լինում է սոցիալական անկայունությունների շրջանում, երբ, օրինակ, փնտրվում է հեշտ հասանելի «դեղ՝ բոլոր հիվանդություններին դեմ»:

Կեղծ գիտականությունն իրենից ներկայացնում է ինտելեկտուալ ակտիվություն, որ հետաքրքրություն ներկայացնող հարցերի շուրջ սպեկուլյատիվ մեկնաբանություններ ունի, օրինակ՝ հնադարի աստղագնացների մասին, ձնե մարդու մասին, Լոխ-Նեսսի լճի հրեշի մասին եւ այլն: Սենսացիաներ սիրողները շատ են, ու այդ միջավայրում էլ փնտրվում են կեղծ գիտականության «պրոդուկտները» շահառուները: Կեղծ էրուդիտի մասին պատմող մի երգիծական պատմվածք ունի Վ. Շուկչինը՝ «Շչարեց»...

Մարդու առաջին մեծ հայտնագործություններից էին կրակի տիրապետումը, անիվի գյուտը, նետ-աղեղը:

Մարդկությունն իր հիշողության մեջ պահպանեց նաեւ դատողությունների ու կռահումների փայլուն օրինակներ, գեղարվեստական երանգներ տալով դրանց:

Օրինակ՝ Գեոկրիտի խնձորը: Ըստ հնադարի մեծ փիլիսոփայի խնձորը կարելի է բազմիցս կիսել ու դանակը վերստին մխրձել նրա մեջ, որովհետեւ խնձորում առկա են դատարկ տարածություններ, իսկ ինքը՝ խնձորը, բաղկացած է փոքրագույն, բայց արդեն անբաժանելի մասնիկներից: Ինչու՞ անբաժանելի: Որվհետեւ կստացվեր, որ գոյություն ունի մասնիկ, որը, սակայն, անվերջ փոքր է:

Շատերը գիտեն Արքիմեդի պատմական լուգանքի մասին: Մտածելով, թե ինչպես որոշի անկանոն մարմնի ծավալը, Արքիմեդը կռահեց, որ ջրի մեջ այն ընկղմելիս արտանդված ջուրը պետք է ունենա նույն ծավալը: Մնացածն արդեն գուցե առասպել է՝ իր հանճարեղ հայտնագործությունից ոգեւորված՝ Արքիմեդը դուրս թռավ բաղնիքից ու մերկ վազեց փողոցով՝ բացականչելով՝ «Էվրիկա», ասել է, թե «գտա»: «Տվե՛ք ինձ հենման կետ, եւ ես կշրջեմ երկիրը»:

Այս թեւավոր խոսքը Արքիմեդինն է: Ոչ պակաս նշանավոր է Նյուտոնի խնձորը: Ըստ ավանդված պատմության՝ ծառից ընկնող այդ պտուղը հուշեց Նյուտոնին մի պարզ ու հանճարեղ հարց. ինչու՞ է այն ընկնում: Երկրի ծանրության ուժի, տիեզերական մարմինների փոխադարձ ձգողականության գաղափարը արդեն հասունացավ նրա մեջ:

«Ոչ պատահական պատահականություններին» մի ամբողջ գիրք է նվիրել Վ. Ազերնիկովը՝ պատմելով նաեւ գալվանական էլեկտրականության, էլեկտրոլիզի, մագնիսականության, ռենտգենյան ճառագայթների, ռադիոակտիվության, ճյուղավորված շրթայական ռեակցիաների եւ շատ ուրիշ բաների մասին:

Իսկ հիմա ցանկանում են տարբեր ժամանակաշրջաններում մարդու ձեռք բերած մի քանի այլ գիտելիքներից խոսել, որ մեկը մեկից զարմանալի են ու հիասքանչ:

Օրինակ՝ ինչպես են հնում մարդիկ գլխի ընկել, որ երկիրը գնդաձև է: Այդ գաղափարը առաջիններից մեկը տվել է Պյութագորասը, իսկ հնում բերված ամենագեղեցիկ ու հանդիչ ապացույցը, կարծում են, Արիստոտելինն է: Նա ոչադրություն դարձրեց այն բանին, որ Լուսնի վրա խավարումների ժամանակ ընկնող երկրի ստվեյն ունի շրջաձև շրջանակի տեսք: Իսկ այդպիսի ստվեր կգցեն միայն գնդաձև մարմինները: Բայց որտեղի՞ց գիտենանք, որ այդ ստվերը հենց երկրինն է: Բանն այն է, որ Լուսնի խավարումները լինում են միայն լիալուսնի ժամանակ, երբ Արեգակ-Երկիր-Լուսնի համակարգի մարմինները նույն ուղղի վրա են:

Սեկ ուրիշ հետաքրքիր գիտելիք, որ դարձյալ հին հույները ձեռք բերեցին չափեցին երկրի շառավիղը: Դա շատ գեղեցիկ ու սրամիտ ձևով մ.թ.ա. 3-րդ դարում արեց էրատոսթենը:

Դեռ նրանից առաջ էլ նկատել էին, որ ամառային արեւադարձի ժամանակ Արեգակը լուսավորում է Սիենա քաղաքի խորը ջրհորների հատակը, իսկ Ալեքսանդրիայում ոչ, որովհետեւ Սիենայում լուսատուն գեմիթում է, Ալեքսանդրիայում ոչ: Այդ փաստը գիտնականը, որին անվանում են աշխարհագրության հայր, օգտագործեց մ.թ.ա. 240 թ. հունիսի 19-ին: Արեւադարձի այդ օրը նա վերցրեց գավաթ՝ երկար ասեղով: Դրա օգնությամբ կարելի էր որոշել թե ինչ անկյան տակ է Արեգակը գտնվում Ալեքսանդրիայի երկնքում: Այդպես պարզվեց, որ անկյունը 7աստ.+ 12 էր, այսինքն՝ շրջանագծի 1/50-ը: Ուրեմն՝ Սիենան հետ է Ալեքսանդրիայից երկրի շառավղի 1/50-ի չափով: Իմանալով քաղաքների միջեւ եղած հեռավորությունը ու նրանց աշխարհագրական լայնությունների տարբերությունը, հաշվեց երկրի շառավիղը: Երատոսթենեսը հիշյալ մեթոդով ստացավ, որ այն 6287կմ է, որը ժամանակակից ճշգրիտ մեթոդներով ստացված արդյունքից պակաս է ընդամենը... 84 կմ-ով:

Հին հույներն ակոսում էին Սիջերկրականի ու Սե ծովի ջրերը, որը ճիշտ է, մեծ տարածություն էր, բայց՝ աշխարհը չէր: Ընդամենը երկու քաղաքների տվյալներ օգտագործելով, որոնք իրարից հեռու էին մոտ 1000 կմ-ով, նրանք արդեն կարող էին պատասխանել՝ ինչքան է պետք անցնել

շուրջերկրյա ճանապարհորդության դեպքում: Ի դեպ, այդ գիտելիքը միջնադարյան Եվրոպայում մոռացվեց, իսկ ահա Հայաստանում Հիրակացին դա գիտեր եւ կարծում էր, որ Արեւը կարող է լուսավորել երկրի երկու կողմերը օրվա տարբեր ժամերին ու երբ երկրի մի կողմում ցերեկ է, մյուսում՝ գիշեր — գնդաձեւությունն է պատճառը:

Նույն Պյութագորասն աշխարհահիմքում թվեր էր տեսնում: Նրան է, ըստ երեւույթին, պատկանում երաժշտական սանդղակի թվային բազիսի հայտնագործությունը դրա հիման վրա ձեւավորվեց երկնային մարմինների ներդաշնակության ուսումը: Տիեզերքի երաժշտությունը չենք լսում նման այն բանին, որ ծովափին ապրող մարդիկ դադարում են զգալ ակբախության աղմուկը: Ի դեպ, թվերի միատիպական ընկած էր նաեւ յուրօրինակ կրոնական պաշտամունքի հիմքում, որը պահանջում էր խիստ ծիսակարգ ու բազմաթիվ արգելանքներ:

Պյութագորասին վերագրվող հանրահայտ թեորեմը (որը, ճիշտն ասած, հայտնի է եղել շատ ավելի վաղուց) մի զարմանալի գիտելիք է փաստում. ուղղանկյուն եռանկյան ներքնածիզի քառակուսին հավասար է էջերի քառակուսիների գումարին, մինչդեռ ցանկացած եռանկյան որեւէ կողմ միշտ ավելի կարճ է, քան մյուս երկու կողմերի երկարությունների գումարը:

Այլ կերպ ասած՝ երկու կետերը միացնող ամենակարճ հեռավորությունը այդ կետերը միացնող ուղիղ գիծն է:

Իսկ հիմա՞ մի ուրիշ զարմանալի գիտելիք՝ Ֆերմայի սկզբունքը, որը հայտնի է որպես ճանապարհի նվազագույն օպտիկական երկարության (ոչ թե երկրաչափական երկարության) սկզբունք: Համաձայն դրա՝ լույսը բոլոր հնարավոր ճանապարհներից, որ ընկած է երկու կետերի միջեւ, ընտրում է ամենակարճատևը:

Այս սկզբունքի մի հետաքրքիր դրսևորում է արեւամուտի ժամանակ Արեգակի դիրքը: Սենք լուսատուին տեսնում ենք նույնիսկ այն ժամանակ, երբ այդ հորիզոնից ներքեւ է: Ինչու՞:

Բանն այն է, որ երկրի մթնոլորտը վերին շերտերում նոսր է, ներքեւում՝ խիտ: Լույսը օդում ավելի դանդաղ է տարածվում, քան վակուումում, հետեւաբար, Արեւի ճառագայթները հորիզոնից այն կողմ ավելի արագ կհասնեն, եթե շարժվեն ոչ թե ուղիղ գծով, այլ՝ մթնոլորտի խիտ շերտերում կտրուկ թեքումով՝ կրճատելով այդպիսով իրենց ճանապարհը այդ շերտերում:

Ինտուիտիվ գիտելիքի հոյակապ օրինակներ կարելի է գտնել հռոմեացի բնագետ ու գորավար Պլինիոս Ավագի «Բնական պատմություն» երկսիրություն մեջ: Նա, օրինակ, հետաքրքիր դիտողություն է անում այն մասին, որ մարգարիտ հավաքողները ծովի հատակն իջնելուց առաջ բերանները ձիթայուղ լցնելու սովորություն ունեն: Ծովի հատակն իջնելով, գլուխները հետ էին գցում եւ բաց թողնում յուղը, որը վերեւ էր բարձրանում: Ո՞ր մարգարիտ որոնողը կարողանում էր ավելի պարզ տեսնել հատակին խեցիներ կամ, թե ոչ: Ոչ Պլինիոսը, ոչ ամառվել եւս մարգարիտ որոնողները ոչ մի պատկերացում չեն ունեցել երեւույթի ֆիզիկայի մասին, թեպետ վերջիններս գիտական եղանակ են օգտագործել:

Իսկ բացատրությունը հետեւյալն է: Ծովի հատակի լուսավորության պատճառներից մեկը մակերեւույթի ծփանքներն ու մանր ալիքներն են: Նրանք անդրադարձնում ու ցրում են ընկնող լույսը հետեւաբար, լույսի փոքր քանակն է հասնում հատակին: Եվ հետո՞ առաջ են բերում քառասյունից շարժվող շոքեր, որոնք դժվարացնում են հատակը դիտելը: Իսկ ջրի մակերեւույթին տարածվող յուղի թաղանթում

ծագող մակերեւութային լարվածության ուժերը նվազեցնում են ալիքներն ու ծփանքը: Տեսնես ո՞վ է առաջինը գլխի ընկել այդ ճիշտ գաղափարը...

Չարմանալի ու հիանալի մի թիվ կա՝ պի-ն (π): Ցանկացած շրջանագծի երկարության հարաբերությունը շրջանի տրամագծին միշտ այդ թիվն է՝ մոտ 3,14: Բայց դա ամենը չէ: Կարծիք կա, որ պի թիվը գեոֆիզիկական ալիքային պրոցեսների քվանտ է, երկրի ռելիեֆի ու կառուցվածքի քվանտ:

Ուրիշ զարմանալի օրինաչափություններ՝ կապված պի թվի հետ:

Արկի թռիչքի կորը, վառողի այրման կախումը ճնշումից, գազային թթվածնի մոլեկուլների բաշխումը՝ կախված ջերմաստիճանից, ռադիոակտիվ նյութի մասնիկների ֆլուկտուացիան, զարկերակի պատերի բաբախումային տատանումները հաստատում են, որ նրանց կորերում ամենամեծ վերելքի գիծը բաժանում է արքայսը 1:2 հարաբերությամբ: Այլ կերպ ասած, առաձնացնում է մի հատված, որը 3 անգամ տեղավորվում է որոշակի երկարության վրա:

π-ի «հեքիաթը» կարելի շարունակել երկար: Օրինակ՝ ասելով, որ հանրահայտ Քեոփսի բուրգը պի թվի «մարմնացումն է», քանի որ նրա բարձրության հարաբերակցությունը հիմքի պարագծին տալիս է պի թիվը: Ու բազում ուրիշ բաներ...

Շատ հզոր գիտելիք էր դիալեկտիկայի ընդհանուր օրենքների, մասնավորապես՝ քանակական փոփոխությունների որակական փոփոխությունների անցման իմացումը: Քիմիայում դա, ի մասնավորի, պարբերական օրենքն էր քիմիական տարրերի հատկությունները պարբերական կախման մեջ են միջուկի լիցքի փոփոխությունից: Այդ հատկություններից ամենակարեւորներն են ատոմների իոնացման էներգիան, էլեկտրաբացասականությունը, ատոմային եւ իոնային շառավիղները, պարզ նյութերի ատոմի-զացիայի էներգիան, օքսիդացման աստիճանները, պարզ նյութերի օքսիդիչ պոտենցիալները, էլեկտրոնի՝ այլ կառուցվածքային տարրին միանալիս էներգիա անջատելը կամ կլանելը:

Կենսաբանությունից հայտնի գիտելիք է այն, որ կենդանի նյութերի հիմնական զանգվածը կազմված է 20-30 քիմիական տարրերից: Դրանցից գլխավորը վեցն են. ածխածին, ջրածին, թթվածին, ազոտ, ծծումբ, ֆոսֆոր: Այդ են մյուս տարրերով զուգորդումներ անելով բնությունը ստեղծել է կենդանիների ու բույսերի վիթխարի բազմազանությունը:

Օրգանական աշխարհի մեկուկես միլիոն տարբեր տեսակների մեկ երրորդը բույսեր են, մյուս միլիոնը՝ կենդանիներ: Բույսերն ու կենդանիներն ունեն ընդհանուր հատկություններ, որը պայմանավորված է նրանց ընդհանուր ծագմամբ: Այդպիսի հատկություն են, օրինակ, նյութափոխանակության առկայությունը եւ բջջային կառուցվածքը:

Բույսերը կենդանիներից գլխավորապես տարբերվում են նրանով, որ ունեն հրաշք-նյութ. դա քլորոֆիլն է: Այն կանաչ է եւ ունակ է, որսալով արեգակնային էներգիան, անօրգանական նյութերից ստեղծել օրգանականներ: Ածխաթու գազի վեց եւ ջրի նույնքան մոլեկուլներից ստեղծվում են շաքարի մեկ եւ թթվածնի վեց մոլեկուլ: Դա լուսասինթեզի երեւույթն է՝ լույսի օգնությամբ նոր, օրգանական նյութեր ստեղծելու ճանապարհ: Հետո բույսերը շաքարը վերափոխում են տարբեր օրգանական թթուների, դրանց ավելացնում են ազոտ ու հողից վերցրած այլ նյութեր՝ արտարդելով սպիտակուցներ եւ ճարպեր:

Մշակույթ

90-րդ թատերաշրջանը կմեկնարկի «Անուշ» օպերայով

Այս տարի լրանում է Ա. Սպենդիարյանի անվան օպերայի եւ բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի 90-ամյակը: Դրան համահունչ թատերաշրջանը կմեկնարկի Կանադորից:

Այդ կապակցությամբ այսօր օպերային թատրոնի նկուղային հարկում տեղի է ունեցել մամուլի ասուլիս, որի բանախոսներն էին ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Արա Խզմայանը, ներկայացման երաժշտական ղեկավար եւ դիրիժոր Կարեն Դուրգարյանը եւ տնօրենի գլխավոր խորհրդակալ, գլխավոր պրոդյուսեր Շնավոն Գրիգորյանը:

Արա Խզմայանը շնորհավորել է գործընկերներին թատրոնի 90-րդ հոբելյանական թատերաշրջանի բացման կապակցությամբ նշելով, որ յուրաքանչյուր քաղաքակիրթ երկրի համար օպերայի եւ բալետի թատրոն ունենալը վկայություն է համաեվրոպական մշակութային իրողություններին հաղորդակից եւ այդ մեծ ընտանիքի անդամ լինելու մասին:

«Անձամբ ինձ համար իսկապես տոն է թատրոնի ղեկավարության այս իրադարձային քայլը: Նման կարելու կառույցի հոբելյանական թատերաշրջանի բացումը մարզում վկայում է մշակութային կյանքի ապակենտրոնացման մասին: Եվ այս համատեքստում սա սոսկ հյուրախաղ չէ, այլ պետական քաղաքականության դրսևորում եւ ուղերձ հանրությանը: Գրիգորյանը քաղաքացի, անկախ բնակության վայրից եւ սոցիալական կարգավիճակից, իրավունք ունի հարաբերակից լինելու մշակութային կյանքին», - ասել է ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալը:

Ըստ փոխնախարարի՝ սա պատմական

իրադարձություն է մեր մշակութային կյանքում. ավելի քան 150 աշխատակից լինելու է Վանաձորում: Նա հույս է հայտնել, որ նախաձեռնությունը կլինի շարունակական:

Օպերայի եւ բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի 90-րդ հոբելյանական թատերաշրջանը կմեկնարկի սեպտեմբերի 2-ին, Վանաձորում. Գ. Աբելյանի անվան պետական դրամատիկական թատրոնում կներկայացվի Ա. Տիգրանյանի «Անուշ» օպերան: Ինչպես Կարեն Դուրգարյանն է ներկայացրել, օպերան Վանաձորում բեմադրելու միտքը ծնվել է պարզ գրույցից:

«Վստահ եմ՝ վանաձորի հանդիսատեսը ուրախ կլինի տեսնել մեծ լոռեցու՝ համայն հայության թունամայանի ստեղծագործությունը օպերային բեմադրությամբ», - ասել է Դուրգարյանը՝ կարելուց մարզային ծրագրերի իրականացումը: Նրա տեղեկացմամբ՝ նախապատրաստական աշխատանքներն արդեն սկսված են, եւ դեկորները շուտով կտեղափոխվեն Վանաձոր:

Մյուս ներկայացումը կկայանա սեպտեմբերի 3-ին, Վանաձորի Շ. Ազնավուրի անվան մշակույթի պալատում. կներկայացվի «Երեք սուպրանո» խորագրով համերգը:

Կարեն Դուրգարյանն իրազեկել է հոբելյանական միջոցառումները նախատեսված են ոչ միայն Հայաստանում, այլև Գրիգորյանի օպերային թատրոնի համերգը: Այս թատերաշրջանում լինելու են հայ կոմպոզիտորների պրեմիերաներ. իրավիճակը ռեփորտերն ու բալետմաստերները նոր ներկայացումներ

կբեմադրեն: Բանախոսներն անդրադարձել են նաև ասուլիսի անցկացման վայրին՝ թատրոնի նկուղին, որտեղ ընթանում էին շինարարական աշխատանքներ: Դուրգարյանի բնորոշմամբ՝ հոբելյանական տարին միայն ներկայացումը չէ, այլև կազմակերպման ընթացքը. «Թատրոնը պրոցես է, եւ ասուլիսն այստեղ կազմակերպեցինք, որ համոզվեք դրանում: Այս տարածքը կարող է դառնալ փորձասենյակ, նաև այնպիսի հարթակ, որտեղ երիտասարդ ստեղծագործողները կկարողանան իրենց միտքը ցույց տալ, ինքնադրսևորվել ամբողջապես»:

Ի լրումն ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալն ասել է՝ մշակութային իրադարձությունների այլընտրանքային հարթակների լրջագույն խնդիր կա: Ըստ նրա՝ շատ հաճախ արվեստագետների երեւակայությունը կաշկանդվում է, որովհետեւ մեր ունեցած հարթակները դասական ձևաչափերի են, որոնք ականա թելադրում են իրենց գեղարվեստականությունը՝ առանց փորձարարական այլ մոտեցումների:

«Մեծ հույս ունեմ, որ մոտ ժամանակներում այս միջավայրը՝ նկուղային այս հարթակը, կդառնա իսկապես մշակութային որոնումների եւ փորձարարության կենտրոն: Անեն ինչ կանենք, որ այդպես լինի», - ասել է Արա Խզմայանը:

Ներկայացնելով օպերային թատրոնի ընթացիկ գործունեությունը՝ Դուրգարյանն իրազեկել է, որ ավարտման փուլում է թատրոնների ներկայացումների անձնագրերի ստեղծումը, հաշվառվում են դեկորները՝ որ ներկայացման համար են, հին են, նոր են եւ այլն:

Սովորեցնել՝ նշանակում է սրել միտքը

սկիզբը՝ էջ 7

Այսպիսով՝ կենդանիների եւ բույսերի ամենատարածված տարբերությունը սնման մեջ է: Բույսերի մոտ այն ավտոտրոֆ է՝ արտաքին միջավայրից նրանք վերցնում են միայն անօրգանական նյութեր, մինչդեռ կենդանիները սնվում են բարդ օրգանականով, որոնք անցնում են բույսերից կամ ուրիշ կենդանիներ ուտելուց (հետերոտրոֆ սնման եղանակ): Կենդանիների շարժումը լինելը հենց սրանով է հիմնավորվում պետք է սնունդ փնտրել: Բույսերի մեջ շարժում են միայն հնագույնները՝ միաբջջիները: Ամենից բարդ կազմակերպվածություն ունեցող կենդանիները ամենաակտիվ շարժվողներն են: Դրա հետ կապված՝ նրանք ունեն նյարդային համակարգ եւ զգայարաններ, այսինքն ցուցաբերում են ռեակցիա գրգռիչների նկատմամբ:

Օրգանական նյութերը կենդանիները ամբողջովին չեն յուրացնում, այդ պատճառով էլ նրանք ունեն արտաթորման օրգաններ: Բույսերը դրա համար հատուկ օրգաններ չունեն: Կենդանիներն ածում են բոլոր օրգաններով, բույսերի աճը սահմանափակված է առանձին տեղամասերով: Շարժվելու անհրաժեշտությամբ պայմանավորված՝ կենդանիների մարմինները կոմպակտ են, իսկ բույսերի մեծամասնությունը ձգտում են ծավալի կամ մակերեսի մակերեսի մեծացման՝ նյութափոխանակության արդյունավետ ընթացքի եւ լույսի ընդունման համար:

Հաճախ գիտելիքը, մինչեւ տեսություն դառնալը կամ ճշտորեն ապացուցվելը, անցնում է վարկած լինելու «ճանապարհը»: Պնդումը վարկած է, եթե ճիշտ է մեծ հավանականությամբ, բայց, գուցե, ոչ լրիվ: Դա ենթադրություն է, որ դեռ չի ստացել փորձարարական հիմնավոր ապացուցում: Սովորեցնելը՝ նշանակում է սրել միտքը

վորաբար դրանք վերաբերում են առարկայի կամ երեւոյթի «բնութագրում», ոչ թե նրա դիտվող, չափվող հատկություններին:

Ժամանակակից ֆիզիկան ծնվել է մի վարկածից, որ 1900թ. առաջ քաշեց հանճարեղ Մաքս Պլանկը: Նա այդ ժամանակ զբաղվում էր մի միայն կիրառական թվաբան խնդրով՝ հաշվել, թե ինչքան լույս եւ ինչ գույնի է ճառագայթում լամպը, եթե հայտնի է նրա շիկացման թելիկի ջերմաստիճանը: Տեսությունը ոչ մի կերպ չէր համընկնում փորձերի հետ, մինչեւ որ Պլանկը կռահեց, որ լույսի էներգիան ճառագայթվում է ոչ թե անընդհատ, այլ փոքրիկ բաժիններով, որոնց նա անվանեց քվանտներ: Ինքը՝ Պլանկը, երկար ժամանակ ենթադրում էր, որ այդ գաղափարը սոսկ մաթեմատիկական սրամիտ հնարք էր, բայց արի ու տես, որ այդպիսով նա հայտնաբերել էր մեր աշխարհի հիմնարար հատկությունը, ու վարկածից ծնվեց քվանտային մեխանիկան:

Ժամանակակից աշխարհի մի այլ հիմնարար հատկություն վարկածի ձեւով առաջ քաշեց էյնշտեյնը 1915թ.՝ պնդելով, որ գրավիտացիան ուժ չէ սովորական պատկերացումներով, երեւոյթը պայմանավորված է նրանով, որ ամեն մի մարմին կորցնում է իր շրջակա տարածությունը, ու կորացման չափը կախված է զանգվածից: Շարժումն այդ կորացած տարածությունում մենք վերագրում ենք գրավիտացիոն ուժին: Այդ վարկածից բխում էր, որ լույսը պետք է շեղվի ուղղագիծ շարժումից զանգվածեղ մարմինների մոտ, ինչը եւ ապացուցվեց հետազոտում: Ծնվեց հարաբերականության ընդհանուր տեսությունը:

Սիւս Էյնշտեյնի մի հետաքրքիր միտք. «Ամեն ինչ պետք է պարզեցվի այնքան, ինչքան դա հնարավոր է, բայց ոչ ավելի»: Կարելի է սա ընդունել՝ որպես գիտե-

լիքի մատուցման կանոն:

Գիտության մեջ գոյություն ունեն սկզբունքներ, որոնք ոչ թե բացահայտ, անվերապահ գիտելիք են՝ աքսիոմներ, այլ պրեզումպցիաներ են. դա ենթադրություն է, որը համարվում է ճշգրիտ քանի դեռ դրա կեղծ լինելը անվիճելիորեն ապացուցված չէ:

Իրավագիտությունում պրեզումպցիայի օրինակ է անմեղության կանխավարկածը: Համաձայն այդ սկզբունքի՝ մեղադրյալն համարվում է անմեղ, քանի դեռ նրա մեղքը չի ապացուցվել օրենքով սահմանված կարգով: Քրեական դատավարությունում դա ապահովում է անձի իրավունքների պաշտպանությունը, բացառում չիմնավորված մեղադրանքները եւ անհիմն դատապարտումը: Ընդ որում, ապացուցման պարտականությունը մեղադրող կողմին է՝ մեղադրյալը չունի խնդիր՝ ապացուցելու իր անմեղությունը:

Սիւս Էյնշտեյնի մի գիտական վարկածի օրինակ, որ առաջարկել է հայտնի աստղաֆիզիկոս Վահագն Գուրգադյանը՝ մեծ Գրիգոր Գուրգադյանի որդին: Ըստ գիտնականի՝ տիեզերական ազդանշաններով հնարավոր է փոխանցել կյանքի հիմնարար տարրերի գենոմի վերաբերյալ սեղմ կոդավորված ինֆորմացիան: Վ. Գուրգադյանի ինֆորմացիոն պանսպերմիայի վարկածը համարվում է Ֆերմիի պարադոքսի հնարավոր լուծում (Ֆերմի-Պարսի պարադոքսը. այնուհետև կախիմների չգոյությունը երկրի վրա ինքնին համոզիչ ապացույց է այն բանի, որ Գալակտիկայում չկան բարձր զարգացած արտերկրային քաղաքակրթություններ):

Գիտելիքների ձևակերպման, կուտակման, համակարգման ու փոխանցման հանճարեղ միջոց էր գրերի ստեղծումը: Ի տարբերություն գոյություն ունեցած կամ այլ հնարավոր նշանային համակարգերի, գիրը

կապված է որեւէ լեզվի կամ բանավոր խոսքի հետ: Այն առաջին անգամ ի հայտ է եկել մ.թ.ա. IV հազարամյակի կեսերին, Միջագետքում, շումերների մոտ: Հայոց այբուբենը կատարելություն է:

Մի փոքր էլ՝ պատմագիտությունից: Մեր տարածաշրջանի հնագույն ու բնիկ ժողովուրդներից մեկը վրացիները, մեր երկրին Սոմխեթի են ասում (մի՞թե սա խեթերի երկիր է՝ նշանակում), իսկ օսերը (ալանները) մեզ շումեր են անվանում (սա էլ շումերը չէ): Իսկ առեղծվածային խեթերն ու շումերները Հին աշխարհի ամենայնօրինակ երեւոյթներից էին...

Գիտելիքը վերափոխում է կյանքը: Այն ոչ միայն զարմանալի բացատրելու հետաքրքիր պարելու միջոց է, այլև քաղաքակրթության շարժիչ ուժ: Ի՞նչ տեղի կունենա, եթե մենք սովորենք կյանք ստեղծել փորձանյութում: Կկարողանա՞նք սինթեզել անսահմանափակ քանակությամբ սննդամիջոց: Կվերացնենք հիվանդությունները: Եվ կերկարացնենք մեր կյանքը մինչեւ գոնե 150 տարի: Կկանխագրվենք էկոլոգիական աղետները: Կկառավարենք արհեստական ինտելեկտը: Կտեղափոխվենք այլ աշխարհներ...

Այս եւ անթիվ այլ հարցերի պատասխաններից շատերը կտան նրանք, ովքեր այսօր աշակերտի նստարանին են: Գիտելիքն ու դպրոցը անբաժան են «Կրթությունը քաղաքակրթության փոխանցումն է» (Արիել Դյուրանտ):

Իսկ ուսուցչի՞ դերը: «Սովորեցնել՝ նշանակում է սրել միտքը» - ասում է ասացվածքը:

Չավեն ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ
Շիրակի մարզի
Նոր Կյանքի միջնակարգ դպրոցի
տնօրեն

Հայտարարություն

ՀՀ ԿԳՄՍՆ «Արարատի պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ում հայտարարում է մրցույթ «Խոհարարական գործ» մասնագիտությամբ վարպետի (միջին կամ բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորում, կամ տվյալ մասնագիտության զբաղվածության բնագավառում աշխատանքային գործունեության փորձ), «Անզկերեն» առարկայի թափուր՝ 678 դասաժամ (բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորմամբ) դասախոսի թափուր տեղերի համար:

Մրցույթին մասնակցելու համար անձը Հաստատություն է ներկայացնում.

- 1) դիմում (Ձեւ 1),
- 2) կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ) (բնօրինակը եւ պատճենը),
- 3) անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը),
- 4) աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք(առկայության դեպքում),
- 5) ինքնակենսագրություն (Ձեւ 4),
- 6) մեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի,
- 7) այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, բացառությամբ՝ Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան միջազգային պայմանագրերի ուժով աշխատանքի թույլտվություն ստանալու պահանջից ազատված օտարերկրացիների,
- 8) Հայաստանի Հանրապետության արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական գրքույկ (բնօրինակը եւ պատճենը),
- 9) հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան, կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (դրանց առկայության դեպքում): Փաստաթղթերն ընդունվում են **օգոստոսի 31-ից մինչև սեպտեմբերի 13-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 14:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:** Մրցույթը տեղի կունենա **սեպտեմբերի 19-ին՝ ժամը 15:00-ին**, Արարատի պետական քոլեջում, հասցեն՝ ք. Արարատ, Խանջյան 67: Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (0234) 4-41-01, (099) 97-27-47 հեռախոսահամարներով: Էլեկտրոնային հասցեն՝ collegearat@mail.ru:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ «Երեւանի հ. 9 արհեստագործական պետական ուսումնարան» ՊՈԱԿ-ի «Խոհարարի», «Հրուշակագործի», «տրանսպորտային միջոցների շահագործման եւ նորոգման», «ԷՀՄ տեխնիկական սպասարկման եւ նորոգման» վարպետի թափուր տեղերի համար:

Թափուր պաշտոնների համար նախատեսված վարձատրությունը որոշվում է ըստ հաստիքացուցակի եւ դասաբաշխման:

Մրցույթի մասնակիցների գիտելիքներն եւ մասնագիտական կարողություններն ստուգվում անցկացվելու է երկու փուլով՝ գրավոր եւ բանավոր՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության կողմից հաստատված հարցաշարերի:

Մրցույթին մասնակցելու համար անձը հանձնաժողովին է ներկայացնում՝

1. Հանձնաժողովի անունով գրավոր դիմում՝ նշելով այն աշխատատեղը, որին հավակնում է (Ձեւ 1),
2. Փաստաթուղթ (դիպլոմ) «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջին համապատասխան որակավորման վերաբերյալ,
3. Անձնագրի պատճենը,
4. Ինքնակենսագրություն (Ձեւ 5),
5. Թափուր աշխատատեղը զբաղեցնելու համար մասնագիտական գիտելիքներին եւ աշխատանքային ունակություններին ներկայացվող պահանջների բավարարումը հավաստող փաստաթղթերի, հավաստագրերի պատճենները (դրանց առկայության դեպքում)
6. Մեկ լուսանկար՝ 3 X 4 չափի,
7. Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը,
8. ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինգրքույկ: Փաստաթղթերի պատճենները պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ: Փաստաթղթերն ընդունվում են **օգոստոսի 31-ից մինչև սեպտեմբերի 13-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:**

Մրցույթը տեղի կունենա **սեպտեմբերի 15-ին՝ ժամը 14:00-ին**, «Երեւանի հ. 9 արհեստագործական պետական ուսումնարան» ՊՈԱԿ-ում, հասցեն՝ ք. Երեւան Վարդաշեն 6 փ. 66 շ.:

Տեղեկությունների համար զանգահարել (010) 45-43-65, (077) 01-02-90 հեռախոսահամարներով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ ՀՀ ԿԳՄՍՆ «Արարատի տարածաշրջանային պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի «Համակարգչային զեղարվեստական մախագծում» 996 ժամ (դասընթացի բնույթին համապատասխան միջին կամ բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորում), «Փոխարումների կազմակերպում եւ կառավարում տրանսպորտում»՝ 872 ժամ, հիմնական ընդհանուր կրթություն (9-ամյա) առաջին կուրսեր «Մաթեմատիկա» առարկայի (մասնավորապես համապատասխան որակավորում (բակալավորի, մագիստրոսի, դիպլոմավորված մասնագետի կրթական աստիճանով) կամ (ուսուցչական) գործունեության առավելագույն 5 տարվա աշխատանքային ստաժ) մոդուլներին դասախոսի թափուր տեղերի համար:

Մրցույթին մասնակցելու համար անձը հանձնաժողովին է ներկայացնում՝

1. Հանձնաժողովի անունով գրավոր դիմում՝ նշելով այն աշխատատեղը, որին հավակնում է (Ձեւ 1),
2. Փաստաթուղթ (դիպլոմ) «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջին համապատասխան որակավորման վերաբերյալ,
3. Անձնագրի պատճենը,
4. Ինքնակենսագրություն (Ձեւ 5),
5. Թափուր աշխատատեղը զբաղեցնելու համար մասնագիտական գիտելիքներին եւ աշխատանքային ունակություններին ներկայացվող պահանջների բավարարումը հավաստող փաստաթղթերի, հավաստագրերի պատճենները (դրանց առկայության դեպքում)
6. Մեկ լուսանկար՝ 3 X 4 չափի,
7. Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը,
8. ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինգրքույկ: Փաստաթղթերի պատճենները պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ: Փաստաթղթերն ընդունվում են **օգոստոսի 31-ից մինչև սեպտեմբերի 13-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 17:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:** Մրցույթը տեղի կունենա **սեպտեմբերի 16-ին՝ ժամը 14:00-ին**, «Արարատի տարածաշրջանային պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ում, հասցեն՝ ՀՀ Արարատի մարզ, ք. Արտաշատ, Աթաբեկյան 156: Տեղեկությունների համար զանգահարել (0235) 2-40-81, (093) 01-37-80 հեռախոսահամարներով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ ՀՀ ԿԳՄՍՆ «Երեւանի զարդարվեստի պետական արհեստագործական ուսումնարան» ՊՈԱԿ-ի մաթեմատիկայի (20 դասաժամ) եւ անզկերենի (22 դասաժամ) դասախոսների թափուր տեղերի համար:

Մրցույթը անցկացվում է բանավոր՝ հարցազրույցի միջոցով, յուրաքանչյուր մասնակցի հետառանձին: Մասնակիցը հաստատության կողմից նախապես կազմված բանավոր առաջադրանքներից, որոնք առնչվում են դասավանդելիք առարկային (մոդուլին) եւ մանկավարժական գործունեությանը, վիճակահանությանը ընտրում է հարցատոմս, որը բաղկացած է հինգ հարցից, որում կարող են ներառվել նաեւ 1-3 գործնական հարցեր եւ կարող է առանձին տրվել մինչեւ հինգ հարակից հարց, որը նույնպես առնչվում է առաջադրանքին:

Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝

- *Դիմում* (Ձեւ 1ե),
- *Կրթության մասին հաստատող փաստաթուղթ (դիպլոմ)*(բնօրինակը եւ պատճենը),
- *Անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը),*
- *Աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում),*
- *Ինքնակենսագրություն (Ձեւ 4ե),*
- *1 լուսանկար՝ 3x4 չափի:*
- *Այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, բացառությամբ՝ Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան միջազգային պայմանագրի ուժով աշխատանքի թույլտվություն ստանալու պահանջից ազատված օտարերկրացիների,*
- *Հայաստանի Հանրապետության արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական գրքույկ(բնօրինակը եւ պատճենը),*
- *Հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան, կոչումը հավաստող*

- փաստաթղթեր (դրանց առկայության դեպքում):

Փաստաթղթերի պատճենները պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ:

Փաստաթղթերը ընդունվում են **մինչև սեպտեմբերի 7-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 10:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:**

Մրցույթը տեղի կունենա **սեպտեմբերի 12-ին ժամը՝ 14:00-ին**, Երեւանի զարդարվեստի պետական արհեստագործական ուսումնարանում, հասցեն՝ ք. Երեւան, Հրաչյա Ներսիսյան 3:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (091) 57-78-07, (077) 57-78-06 կամ (010) 23-36-05 հեռախոսահամարներով:

Հայտարարություն

«Ամասիայի արհեստագործական պետական ուսումնարան» ՊՈԱԿ-ը հայտարարում է մրցույթ՝ «Խոհարարական գործ» մասնագիտության գծով արտադրական ուսուցման վարպետի, համատեղությամբ մասնագիտական մոդուլներ դասավանդող (աշխատանքային ծանրաբեռնվածությունը 2022-2023 ուսումնական տարում՝ 05 դրույթ, վարպետ, մասնագիտական մոդուլների դասավանդում շաբաթական 3 դասաժամ), «Գյուղատնտեսական աշխատանքների տեխնիկական ապահովում» մասնագիտության գծով արտադրական ուսուցման վարպետ, համատեղությամբ մասնագիտական մոդուլներ դասավանդող (աշխատանքային ծանրաբեռնվածությունը 2022 - 2023 ուսումնական տարում՝ 0,5 դրույթ վարպետ, մասնագիտական մոդուլների դասավանդում շաբաթական 11 դասաժամ), «Գյուղացիական/ֆերմերային/տնտեսության կազմակերպում» մասնագիտության գծով արտադրական ուսուցման վարպետի, համատեղությամբ մասնագիտական մոդուլներ դասավանդող (աշխատանքային ծանրաբեռնվածությունը 2022 - 2023 ուսումնական տարում՝ 0,5 դրույթ վարպետի, մասնագիտական մոդուլների դասավանդում շաբաթական 11 դասաժամ), «Վարսավիրական արվեստ եւ զարդային դիմահարդարում» մասնագիտության գծով արտադրական ուսուցման վարպետի, համատեղությամբ մասնագիտական մոդուլներ դասավանդող (աշխատանքային ծանրաբեռնվածությունը 2022 - 2023 ուսումնական տարում՝ 0,5 դրույթ վարպետի, մասնագիտական մոդուլների դասավանդում շաբաթական 11 դասաժամ), «Անզկերեն լեզու» առարկայի դասավանդող դասախոսի (աշխատանքային ծանրաբեռնվածությունը 2022-2023 ուսումնական տարում շաբաթական 14 դասաժամ) թափուր տեղերի համար:

Համապատասխանության նկատմամբ սահմանված պահանջներն են՝ տվյալ մասնագիտությամբ մասնագիտական աշխատանքի փորձ եւ միջին կամ բարձրագույն համապատասխան մասնագիտական կրթություն, կամ տվյալ մասնագիտական զբաղվածության բնագավառում աշխատանքային գործունեության փորձ, եթե տվյալ դաշնագրի ուղղությամբ միջին կամ բարձրագույն կրթություն չի իրականացվում: Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել հետևյալ փաստաթղթերը՝

- 1) *դիմում* (Ձեւ 1),
- 2) *կրթության մասին հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ)* (բնօրինակը եւ պատճենը),
- 3) *անձնագիր (բնօրինակը եւ պատճենը),*
- 4) *աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք (առկայության դեպքում),*
- 5) *ինքնակենսագրություն (Ձեւ 4),*
- 6) *մեկ լուսանկար՝ 3x4 չափի,*
- 7) *այլ պետությունների քաղաքացիները՝ Հայաստանի Հանրապետությունում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ, բացառությամբ՝ Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան միջազգային պայմանագրերի ուժով աշխատանքի թույլտվություն ստանալու պահանջից ազատված օտարերկրացիների,*
- 8) *Հայաստանի Հանրապետության արական սեռի քաղաքացիները ներկայացնում են նաեւ զինվորական գրքույկ (բնօրինակը եւ պատճենը),*
- 9) *հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական աստիճան, կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (դրանց առկայության դեպքում):*

Փաստաթղթերի ընդունումը կանցկացվի ըստ կարգի:

Մրցույթն անցկացվում է բանավոր՝ հարցազրույցի միջոցով, յուրաքանչյուր մասնակցի հետ առանձին: մասնակիցը Հաստատության կողմից նախապես կազմված բանավոր առաջադրանքներից, որոնք առնչվում են դասավանդվելիք առարկային (մոդուլին) եւ մանկավարժական գործունեությանը, վիճակահանությանը ընտրում է հարցատոմս, որը բաղկացած է հինգ հարցից, որում կարող են ներառվել նաեւ 1-3 գործնական հարցեր եւ կարող է առնձին տրվել մինչեւ հինգ հարակից հարց, որը նույնպես առնչվում է առաջադրանքին:

Մրցույթը տեղի կունենա *սեպտեմբերի 10-ին՝ ժամը 10:00-ին, 12:00-ին, 14:00-ին, 16:00-ին:* Փաստաթղթերը ընդունելիս, ըստ համապատասխան մրցույթի, ժամի մասին կտեղեկացվի:

Հասցեն՝ գ. Ամասիա, 24 փողոց փակուղի 1, օբյեկտ3/1:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (093) 85-45-25, (041) 85-45-26, հեռախոսահամարներով:

Հայտարարություն

«Երեւանի պարարվեստի պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ի լիազոր մարմինը հայտարարում է մրցույթ՝ սօբորենի պաշտոնի թափուր տեղի համար:

Մրցույթին մասնակցելու պարտադիր պայմաններն են՝

- 1) ՀՀ քաղաքացիությունը,
- 2) ուսումնական հաստատության ղեկավարման իրավունքը (հավաստագիր):

Մրցույթին մասնակցելու համար հավակնորդը ներկայացնում է՝

- 1) *դիմում՝ կառավարման խորհրդի նախագահի անունով,*
- 2) *Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու անձնագրի կամ նույնականացման քարտի պատճենը,*
- 3) *հաստատության ղեկավարման իրավունքի հավաստագրի պատճենը,*
- 4) *տվյալ հաստատության 5 տարվա զարգացման ծրագիրը թղթային եւ էլեկտրոնային տարբերակներով՝ սույն կարգի 26-րդ կետի պահանջներին համապատասխան,*
- 5) *ինքնակենսագրություն:*

Փաստաթղթերի պատճենները խորհրդի նախագահին կամ քարտուղարին առնձեռն ներկայացնելու դեպքում պետք է ներկայացնել բնօրինակների հետ:

Փաստաթղթերն ընդունվում են «Երեւանի պարարվեստի պետական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ում (հասցեն՝ ք. Երեւան, Բայրոնի 5), **մինչև սեպտեմբերի 14-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:**

Մրցույթը տեղի կունենա **սեպտեմբերի 26-ին՝ ժամը 14:30-ին**, Երեւանի պարարվեստի պետական քոլեջում, հասցեն՝ ք. Երեւան, Բայրոնի 5:

Տեղեկությունների համար դիմել armballet@mail.ru էլեկտրոնային հասցեով կամ զանգահարել՝ (010) 56-44-26 հեռախոսահամարով:

Հայտարարություն

Հայտարարվում է մրցույթ՝ «Երեւանի Բաֆֆու անվան հ. 36 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ի դասավոր (15 դասաժամ), անզկերենի (6 դասաժամ), ֆիզկուլտուրի (8 դասաժամ) ուսուցչի թափուր տեղերի համար: Մրցույթն անցկացվում է երկու փուլով՝ թեստավորման եւ հարցազրույցի: Թեստավորման փուլն անցկացվում է՝ ըստ ՀՀ ԿԳՄՍ մշակած հարցաշարի: Հարցազրույցի փուլի հարցաշարը կազմում է հաստատությունը եւ յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում առանձին:

Մրցույթին մասնակցելու համար պետք է ներկայացնել՝

- *դիմում* (Ձեւ 1), *մեկ լուսանկար 3x4 չափի,*
- *բարձրագույն կրթությունը հավաստող փաստաթուղթ (դիպլոմ),*
- *անձը հաստատող փաստաթուղթ,*
- *«Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 26-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան աշխատանքային ստաժի վերաբերյալ տեղեկանք աշխատավայրից եւ աշխատանքային գրքույկի պատճենը (առկայության դեպքում),*
- *ինքնակենսագրություն (Ձեւ 5),*
- *այլ պետությունների քաղաքացիները՝ ՀՀ-ում աշխատելու իրավունքը հավաստող փաստաթուղթ,*
- *ՀՀ արական սեռի քաղաքացիները՝ նաեւ զինվորական գրքույկ,*
- *հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչումը հավաստող փաստաթղթեր (առկայության դեպքում),*
- *որակավորման տարակարգ ունենալու դեպքում հավաստող փաստաթուղթ:*

Տճօրենի կողմից նշանակված պատասխանատու անձը փաստաթղթերի բնօրինակները համեմատում է պատճենների հետ եւ բնօրինակները վերադարձնում: Եթե ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ կամ առկա են թերություններ, մասնակիցը կարող է մինչեւ փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտը վերացնել եւ համալրել դրանք:

Փաստաթղթերն ընդունվում են **մինչև սեպտեմբերի 9-ը ներառյալ, ամեն օր՝ ժամը 9:00-ից 15:00-ը, բացի շաբաթ, կիրակի եւ այլ ոչ աշխատանքային օրերից:** Մրցույթը տեղի կունենա **սեպտեմբերի 15-ին՝ ժամը 14:00-ին**, Երեւանի Բաֆֆու անվան հ. 36 հիմնական դպրոցում, հասցեն՝ ք. Երեւան, Կոմիտաս 37:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ (010) 23-48-56 հեռախոսահամարներով:

